

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra německých a rakouských studií

Bakalářská práce

2023

Jakub Adam

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra německých a rakouských studií

***Schickeria*. Koncept kritické loajality na příkladu levicové
skupiny fanoušků Bayernu Mnichov**

Bakalářská práce

Autor práce: Jakub Adam

Studijní program: Teritoriální studia

Vedoucí práce: Mgr. Anežka Brožová, BA

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

Praha, 29. 4. 2023

Jakub Adam

Bibliografický záznam

Adam, Jakub. „*Schickeria*. Koncept kritické loajality na příkladu levicové skupiny fanoušků Bayernu Mnichov“. Bakalářská práce, Univerzita Karlova, 2023.

Rozsah práce: 77 551 znaků

Abstrakt

Ultras hnutí patří mezi nejloajálnější podporovatele svých klubů, zároveň jsou však často předmětem kontroverze, ať už kvůli radikálním pravicovým názorům či násilí na stadionech. Německá fanouškovská scéna je specifická, protože mnoho tavních ultras hnutí podporujících fotbalové kluby bojuje proti komercializaci, globalizaci či rasismu a pravicovými názory se nevyznačuje. Tato práce pojednává o jedné z nejvýznamnějších fanouškovských skupin v Německu – Schickerii München. *Schickeria* podporuje fotbalový klub FC Bayern Mnichov, který může být označen jako nejbohatší a nejúspěšnější německý celek. Ve vedení klubu stojí jeho bývalí hráči či podnikatelé a funkcionáři, kteří občas učiní rozhodnutí stojící v rozporu s názory Schickerie. Fanoušci a management tak v mnoha situacích stojí proti sobě a vedou diskuze o dalším směřování klubu či jeho hodnotách. Na příkladu vztahu Schickerie a vedení klubu je ukázán koncept kritické loajality, který do značné míry vystihuje přístup fanoušků ke krokům svého klubu.

Abstract

Ultras rank among the most loyal supporters of their clubs, but these movements are also often the subject of controversy, whether because of their radical right-wing views or violence in stadiums. The German supporter scene is specific, as many of the local ultras supporting football clubs fight against commercialisation, globalisation and are not characterised by right-wing views. This thesis discusses one of the most important fan groups in Germany, *Schickeria* München. *Schickeria* supports the football club FC Bayern Munich, which could be described as the richest and most successful German team. The club is run by its former players or businessmen and officials, who occasionally make decisions that conflict with *Schickeria*'s views. Fans and management are thus in many situations at odds with each other, debating the future direction and values of the club. Using the example of the relationship between *Schickeria* and the club's management, the concept of critical loyalty is illustrated, which to a large extent describes the fans' attitude towards the actions of their club.

Klíčová slova

Bayern Mnichov, fotbal, fanoušci, identita, kritická lojalita, ultras

Keywords

Bayern Munich, football, fans, identity, critical loyalty, ultras

Title

Schickeria. Bayern Munich's left-wing ultra group and the concept of critical loyalty

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí práce, magistře Anežce Brožové, za odborné vedení, hodnotné komentáře, přínosné rady, a také podporu v průběhu tvorby práce. Dále bych chtěl poděkovat panu Thomasi Oellermannovi z Friedrich Ebert Stiftung v Praze za konzultace k tématu práce a komentář v průběhu tvorby. Závěrem bych chtěl poděkovat své přítelkyni, rodině a kocourkům za veškerou psychickou podporu.

Obsah

Úvod.....	1
1 Koncept loajality a kritické loajality	4
2 Představení hlavních aktérů – <i>Schickeria</i> a Bayern Mnichov	9
2.1 <i>Schickeria</i>	9
2.1.1 Historie a aktivity skupiny	10
2.1.2 Kurt Landauer	12
2.2 Bayern Mnichov	13
2.2.1 Historie klubu	13
2.2.2 Finanční situace a vedení klubu	15
3 Přesun Bayernu Mnichov do Allianz Areny	18
4 <i>Schickeria</i> vs. sponzoři Bayernu Mnichov	22
4.1 Audi	22
4.2 Mezinárodní letiště v Dauhá a Qatar Airways.....	23
5 <i>Schickeria</i> a zápasové dny.....	30
5.1 Ceny vstupenek.....	30
5.2 Vysílací časy.....	33
Závěr.....	36
Summary	38

Úvod

Radikální fotbaloví fanoušci (členové tzv. ultras hnutí) jsou ve veřejném prostoru stereotypně představováni jako lidé, kteří mají sklony k násilí a ultrapravicovým názorům. Cestu na stadiony v dny zápasů lemují mnohdy desítky policejních jednotek, které se snaží předejít konfliktům způsobeným takovými jedinci. V Německu, které má historicky velmi temné zkušenosti s radikální pravíci, je situace odlišná. Ačkoliv i zde můžeme narazit na pravicové ultras skupiny, funguje v německém prostoru mnoho radikálních fanouškovských uskupení stojících na levé straně politického spektra. Mezi ně patří také *Schickeria* – skupina příznivců bavorského fotbalového klubu FC Bayern Mnichov.

FC Bayern Mnichov (zkráceně pouze „Bayern“) je nejznámějším a nejbohatším klubem Německa. Kromě sportovních úspěchů se však podobně jako ostatní akciové společnosti (a fotbalové týmy v nejvyšších evropských soutěžích) soustředí i na finanční zisky a zvyšování hodnoty klubu. To vede k různým hodnotovým sporům s těmi, kteří tvrdí, že by se fotbal neměl tolik soustředit na svoji globalizaci a komercializaci. Místo toho převládá u některých fanouškovských skupin názor, že by měl fotbal zůstat spojen s nižší a střední třídou, jak tomu bývalo v průběhu 20. století, a nadále by měl být otevřen co nejširší masě lidí.

Vztah příznivců s vedením jejich oblíbeného klubu tak může být komplikovaný, provázený mnoha spory. Fanoušci a management (či přímo národní fotbalové asociace) mohou stát proti sobě v různých otázkách dalšího vývoje klubu nebo dokonce samotného sportu. Podobnými situacemi prochází i *Schickeria* s vedením Bayernu Mnichov. I přes kritiku však skupiny loajálních fanoušků pevně podporují svůj klub a chodí na stadiony vytvářet atmosféru. Jak je to možné?

Tato bakalářská práce se zabývá strategiemi podpory pro fotbalový klub Bayern Mnichov od fanoušků sdružených ve skupině *Schickeria*, při zaměření se na odlišnou hodnotovou a politickou orientaci klubu a fanoušků. Cílem je odkrýt fungování vztahu skupiny a klubu, přestože se oba subjekty od sebe v mnohých věcech liší. Proč *Schickeria* podporuje Bayern, když je k jeho rozhodnutím a nastavením tak kritická? Pokud je kritika fanoušků oprávněna, najdou se i věci či události, na které vedení Bayernu a *Schickeria* názor sdílejí?

V první části této bakalářské práce jsou přiblíženy koncepty, kterými se práce zabývá. Rozebrány jsou různé akademické přístupy ke konceptu loajality a kritické loajality. Je popsán náhled teoretiků z oblastí historiografie, marketingu, ekonomiky či politologie. Konceptuální přehled představuje také podklad k analytické části, ve které je na jednotlivých případech ukázáno, jak koncept funguje. Druhá část se zabývá představením a analýzou vztahu hlavních

dvou subjektů, kterých se tato práce týká – fanouškovské ultras skupiny *Schickeria* a fotbalového klubu FC Bayern Mnichov. Hlavním cílem této sekce je obeznámit čtenáře s fungováním, strukturou a dalšími segmenty a specifiky těchto subjektů, protože následující část se v jednotlivých případech vrací a odkazuje k informacím v tomto úseku. Ve třetí části jsou analyzovány jednotlivé spory mezi dvěma hlavními subjekty, skrz které je vidět fungování konceptu kritické loajality. Porovnány jsou pohledy skupiny *Schickeria* a Bayernu na různé případy, ve kterých se subjekty názorově či hodnotově střetly.

Tato obsahová analýza byla vypracována formou kvalitativního výzkumu a provedena na základě několika typů pramenů. Těžištěm práce jsou vyjádření a oficiální stanoviska skupiny *Schickeria* od roku 2003 (rok založení skupiny) do jara 2023. Postoje do roku 2013 jsou dohledatelné na webových stránkách skupiny, pozdější vyjádření byla zveřejněna na webových stránkách *Südkurve*. Tento termín označuje jak část tribuny na stadionu Bayernu vyhrazenou pro aktivně podporující skupiny fanoušků (včetně Schickerie), tak stejnojmennou platformu, která sdružuje většinu skupin podporujících Bayern Mnichov. Za primární zdroj se dají označit také videozáznamy z valných hromad klubu, které se konají jednou za rok, a oficiální stanoviska Bayernu zveřejněná na jeho webových stránkách.

Dalším stěžejním zdrojem pro tuto obsahovou analýzu jsou odborné články a publikace věnující se konceptu kritické loajality, na kterých stojí konceptuální část a aplikace tohoto konceptu na příklad skupiny *Schickeria*. Důležitými zdroji definic konceptů loajality a kritické loajality jsou díla *The Psychology of Good and Evil* od amerického profesora psychologie Ervina Stauba a *Exploring Loyalty* od německých historiků Jany Osterkamp a Martina Schulze Wessela.

O aktivitách skupiny a detailech sporů mezi Bayernem a Schickerii informují různá německo- i anglickojazyčná média, mezi které patří např. *Deutsche Welle*, *Frankfurter Allgemeine* nebo *Kicker*. Specifickým případem jsou bavorská média *Süddeutsche Zeitung* a *Abendzeitung München*, které detailněji informují o různých protestech Schickerie a k článkům přidávají fotografie transparentů a choreografií. U některých zmíněných médií je však třeba brát s rezervou vyznění nebo zaujatost jednotlivých zpráv, ať už proti Schickerii, nebo proti Bayernu. Důležitou součástí práce jsou také odborné články přibližující problematiku vztahu fanoušků a klubů v Německu, jako např. článek *Football fans and clubs in Germany: conflicts, crisis and compromises* od doktora Uda Merkela.

Úskalím při tvorbě této bakalářské práce byla jednoznačně uzavřenost fanouškovské skupiny *Schickeria*, která o sobě na veřejnost mnoho informací nevynáší (jak je to ostatně u aktivních fanouškovských skupin zvykem). Kromě oficiálních stanovisek považuji za velmi užitečný

zdroj anonymní podcast s jedním ze členů skupiny, který odhaluje informace o fungování, historii či názvu skupiny.¹

---

¹ „[EF52] Interview mit Simon von der Schickeria Teil 1“, *Erfolgsfans*, 2. listopadu 2013, <https://erfolgsfans.com/2013/11/02/ef52-interview-mit-simon-von-der-schickeria-teil-1/> (staženo 28. března 2023).

1 Koncept loajality a kritické loajality

Jana Osterkamp a Martin Schulze Wessel popisují loajalitu jako vnitřní a sociální ochotu postavit se jeden za druhého. V rámci historického výzkumu se vyvinuly čtyři důležité analytické konceptuální prvky loajality: trvání, vzájemnost, posloupnost a komunikace. Ochota k loajalitě vychází z určitého horizontu zkušeností a očekávání. Co se týče vzájemnosti, loajalita se řadí ke vztahům, které předpokládají existenci osobního nebo institucionálního protějšku. Posloupnost se váže k procesu, během kterého loajalita nejprve musí vzniknout, načež může erodovat, případně může být přeměrována. Loajality jsou také formou sociální komunikace a stávají se viditelnými jen pokud jsou očekávány, poskytovány nebo je z nich čerpáno.²

Loajalita není přirozeným jevem, který lze vysvětlit biologickou konstitucí, nejedná se tedy o vrozený předpoklad či vlastnost. Představuje spíše orientační vzorec, který se nemůže objevit izolovaně bez kontextu konkrétní kultury nebo subkultury. Ultras hnutí by tak nefungovala a pravděpodobně ani nevznikala, pokud by se sport (a konkrétně fotbal) nestal takovým fenoménem, kterým je dnes. Pojem bývá úzce spjat s konceptem důvěry, která má význam také v mezilidských vztazích, např. v přátelství nebo instituci manželství.³ Historické analýzy důvěry se však na rozdíl od loajality jen zřídka soustředí na konkrétní chování.⁴

Koncept předpokládá vnitřní ochotu k určitému chování a je založen na svobodné vůli. Odmítnutí či přijetí změny chování učiněných k subjektu či objektu z loajality závisí na vůli jednotlivce. Navzdory jejich dlouhodobosti mohou být loajality v případě názorového střetu zrušeny či odvolány, čímž se liší od konceptů paměti a identity. Jednotlivci i skupiny mohou udržovat více loajalit najednou, přestože mohou být v konfliktu. Některé instituce, úřady nebo církve mohou požadovat pouze jednu loajalitu.⁵ V případě fanoušků se nevyklučuje loajalita k více sportovním klubům napříč různými regiony či soutěžemi. Za loajální fanoušky jsou však obecně považováni hlavně ti, kteří podporují jeden tým v dané oblasti nebo soutěži.

Pro pochopení konceptu loajality v historiografické sféře jsou důležité také přístupy, v nichž je loajalita popisována v rozporu s morálkou a základními etickými principy, např. v podobě „poslušnosti“ v totalitních režimech. Loajalitu lze z tohoto hlediska charakterizovat jednak jako postoj, který vzniká na základě emocemi posílených vztahů

---

² Jana Osterkamp a Martin Schulze Wessel, *Exploring Loyalty* (Mnichov: Collegium Carolinum, 2017), 3.

³ Volker Zimmermann, Peter Haslinger a Tomáš Nigrin, *Loyalitäten im Staatssozialismus. DDR, Tschechoslowakei, Polen* (Marburg: Herder-Institut, 2010), 8-9.

⁴ Osterkamp a Wessel, *Exploring Loyalty*, 4.

⁵ *Ibid.*, 6.

a vytváří jak uznání, tak morální identitu, jednak jako nereflektované přijetí a reprodukci statutu quo, nebo jako motivaci ke kritické angažovanosti a opozici vůči panujícím pořádkům a aktuální situaci.⁶ Poslední možnost můžeme přirovnat také k přístupu skupiny *Schickeria* k vedení Bayernu, je však důležité podotknout, že se v tomto případě nejedná o prostředí totalitního režimu, nýbrž demokracie.

Ve statistické či marketingové sféře je termín loajalita spojován s chováním spotřebitele. Richard L. Oliver definuje v publikaci *Satisfaction: A Behavioral Perspective on the Consumer* loajalitu (ke značce) jako hluboce zakořeněný závazek k opakovanému nákupu nebo využití výrobku nebo služby v budoucnu navzdory překážkám nebo demotivačním faktorům, které brání dosažení spotřebního cíle.⁷ Fotbalového fanouška tedy můžeme definovat jako loajálního ve chvíli, kdy si pravidelně zakupuje různé merchandising kluby nebo navštěvuje zápasy. Nejloajálnějšími příznivci jsou držitelé sezónních vstupenek (permanentek), které jim umožňují vstup na každý domácí zápas v průběhu daného ročníku. Do takové skupiny spadají i členové Schickerie, kteří Bayern podporují i na venkovních utkáních mimo Mnichov.

Schickeria patří do kategorie ultras fanoušků či skupin podporující sportovní kluby. Termín „ultras“ pochází z Itálie, kde hnutí také vzniklo. Označuje fanoušky, kteří se svou intenzitou v podporování klubu výrazně liší od sedících diváků. Kromě skandování je součástí fandění také vizuální podpora (velké vlajky nebo choreografie). Na konci 90. let se ultras hnutí stala vůdčí scénou fanouškovské kultury v Německu.⁸ Wakefield a Sloan definují loajalitu ve sportovním kontextu jako oddanost určitému týmu, která je založená na divákově zájmu o tým, přičemž tento zájem se v průběhu určitého času vyvíjel.⁹ Ultras fanoušci pak svým zápalem a věrností patří k těm nejloajálnějším příznivcům klubů.

Fanouškovská loajalita neznamená jen pouhý fakt, že člověk navštěvuje zápasy svého klubu, vytváří choreografie, nakupuje merchandising nebo tým sleduje na sociálních sítích. Tyto prvky podpory patří k tzv. behaviorální loajalitě, která se dá z marketingového hlediska definovat jako chování spotřebitelů ve smyslu opakovaného nákupu zboží nebo služeb, nákupu dalšího zboží od daného subjektu, a také pozitivního vyjadřování se o klubu.¹⁰ Do této kategorie se částečně řadí i *Schickeria*.

---

⁶ Zimmermann, Haslinger Nigrin, *Loyalitäten im Staatssozialismus. DDR, Tschechoslowakei, Polen*, 4.

⁷ Richard L. Oliver, *Satisfaction: A Behavioral Perspective on the Consumer* (New York: Routledge, 2015), 23.

⁸ Anne Hahn a Frank Willmann, *Mittendrin. Fußballfans in Deutschland* (Bonn: Bundeszentrale für politische Bildung, 2018), 261.

⁹ Kirk Wakefield a Hugh Sloan, „The Effects of Team Loyalty and Selected Stadium Factors on Spectator Attendance“, *Journal of Sport Management* 9, č. 2 (1995): 159, <https://doi.org/10.1123/jsm.9.2.153> (staženo 9. března 2023).

¹⁰ Joerg Koenigstorfer, „FAN Loyalty in Sport“, in *Contemporary Issues in Sport Management: A Critical Introduction*, ed. Terri Byers (Londýn: SAGE Publications, 2016), 420.

Avšak loajalita je také o vytváření subjektivního postoje ke všemu, co se týká daného týmu, včetně jeho identity a hodnot, se kterými se klub ztotožňuje. Pak se jedná o loajalitu postojovou, tj. příznivé hodnocení subjektu (klubu) ze strany spotřebitele (fanouška) založené na emocionálních a kognitivních faktorech, jakož i na vědomých a nevědomých procesech utváření postojů, díky nimž se příznivci cítí k týmu připoutáni. Tento koncept implikuje vytvoření vztahu mezi fanoušky a týmem, ve kterém si příznivci vytvářejí podobné pouto jako v ostatních osobních vztazích.¹¹ A podobně jako v nich toto soužití není vždy optimální.

V kontextu německé Bundesligy (tedy soutěže, které se pravidelně účastní Bayern Mnichov) platí, že vztahy klubů s jejich fanoušky jsou většinou harmonické. Příznivci německých týmů patří mezi ty nejloajálnější ve fotbalovém světě, a to i kvůli tomu, že jsou mnohdy z důvodu zakoupeného členství (buď na bázi ročního příspěvku, nebo jednorázové vyšší částky zajišťující členství na celý život) součástí týmů. V německém fotbale je totiž zavedeno tzv. pravidlo 50+1, které zabraňuje investorům, aby získali většinový podíl a kontrolu nad daným týmem – minimálně 51 % akcií klubu musí vždy vlastnit jeho členové.¹² Existuje několik výjimek, a zároveň v Německu stále probíhá debata o smyslu tohoto pravidla. Dokud však budou členové a fanoušci držet v klubech většinový podíl, budou příznivci nejen loajální, ale také kritičtí, k čemuž je jejich pozice opravňuje.

Pokud vztah i přes kritické názory funguje, mohou být loajální fanoušci pro vedení klubu jedním z klíčových prvků k vytvoření klubového brandu a získání dalších finančních zdrojů. Tito příznivci totiž ve většině případů podporují tým i v dobách, kdy se mu výsledkově nedaří. Loajalita se projevuje např. ve sledovanosti klubu prostřednictvím televizních přenosů, což vede k větším příjmům z reklamních slotů. Věrnost navíc umožňuje celkům rozšířit své pole působnosti, ať už jde o vytváření nových druhů merchandisingu nebo stánky s občerstvením v blízkosti stadionu.¹³ Přesně tuto komercializaci však *Schickeria*, kromě dalších ultras skupin v Německu, odmítá.

V politickém diskurzu koncept loajality úzce souvisí s pojmy jako jsou komunita, závazek, identita a legitimita. Legitimita moderního státu je podle Michaela Wallera a Andrewa Linklatera zaručena díky schopnosti připoutat uvedené pojmy a koncept loajality k něčemu tak rozptýlenému, jako jsou národy, tedy imaginární společenství cizích lidí, kteří se nikdy

---

¹¹ Ibid., 418-420.

¹² Udo Merkel, „Football fans and clubs in Germany: conflicts, crisis and compromises”, *Soccer & Society* 13, č. 3 (2012): 371, <https://doi.org/10.1080/14660970.2012.655505> (staženo 26. února 2023).

¹³ Erdener Kaynak, Gulberk Gultekin Salman a Ekrem Tatoglu, „An integrative framework linking brand associations and brand loyalty in professional sports”, *Journal of Brand Management* 15, č. 5 (2008): 337, <https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1057/palgrave.bm.2550117> (staženo 28. února 2023).

nesetkají, ale v minulosti byli připraveni zemřít ve válce jak jeden za druhého, tak za nezávislé politické společenství, k němuž patří. Moderní klub by měl také sdružovat komunitu lidí, kteří jsou zavázáni (ať už členstvím nebo jednoduše podporou klubu) vystupovat za klub legitimně a v souladu s jeho hodnotami. Loajalita pak může být založena buď na zvyku, tradici a sentimentu, nebo na pragmatickém přemýšlení nad osobní výhodami plynoucí z loajality k subjektu.¹⁴ Na podobných základech (zvyku, tradici, sentimentu) může být postavena i fanoušková loajalita ke klubu.

Dva rozdílné pohledy na to, jak národ či stát následovat a být k němu loajální, nabídli profesori Robert T. Schatz, Ervin Staub a Howard Lavine při konfrontaci tzv. „slepého patriotismu“ (Blind Patriotism) a „konstruktivního patriotismu“ (Constructive Patriotism). Slepý patriotismus předpokládá bezvýhradnou náklonnost ke svému státu bez kritického zamyšlení se nad jeho rozhodnutími. Konstruktivní patriotismus je naopak definován kritickým uvažováním nad činy státu, přesto občan zůstává ke své zemi loajální.¹⁵

Na základě této debaty Ervin Staub dále rozvinul a definoval koncept kritické loajality v díle *The Psychology of Good and Evil*. Kritickou loajalitou je podle něj míněna oddanost konečnému blahu skupiny a univerzálním lidským ideálům a hodnotám namísto politice a postupu, který skupina v daném okamžiku přijala. Znamená také ochotu a schopnost odchýlit se od současného směřování své skupiny, tedy nikoli ho jen podporovat, ale také tomuto směřování vzdorovat a pokoušet se ho změnit. Kritická loajalita zároveň vyžaduje, aby člověk nebyl ve skupině „zakořeněný“ a měl základy, na kterých se dá vytvořit nezávislý postoj. Těmito základy mohou být osobní hodnoty nebo základní hodnoty skupiny, které stojí v rozporu se současným směřováním.¹⁶

Vztahy založené na kritické loajalitě mají tendenci být zdravějšími a úspěšnějšími, což platí i pro vztah fanoušků ze Schickerie k Bayernu. Příznivci k týmu zůstávají loajální, avšak nebojí se kriticky vystoupit k jeho výkonům, rozhodnutím či aktuálním věcem týkající se daného klubu, protože jim na něm nejen záleží, ale zároveň mohou být (v tomto kontextu) i částečnými „vlastníky“ z pozice člena klubu.

Proto mezi vedením a fanoušky vznikají spory na různých úrovních – od detailů jako jsou úpravy tribun nebo ceny občerstvení až k výtkám ke sponzorům klubu, dohadům o jeho

---

¹⁴ Michael Waller and Andrew Linklater, *Political Loyalty and the Nation-State* (Londýn: Routledge, 2003), 5-6.

¹⁵ Robert T. Schatz, Ervin Staub a Howard Lavine, „On the Varieties of National Attachment: Blind Versus Conservative Patriotism“, *Political Psychology* 20, č.1 (1999): 151, <https://www.jstor.org/stable/3792008> (staženo 26. února 2023).

¹⁶ Ervin Staub, *The Psychology of Good and Evil: Why Children, Adults, and Groups Help and Harm Others* (Cambridge: Cambridge University Press, 2003), 506.

hodnotách a samotného směru, kterým se klub ubírá. Hodnoty vedení a fanoušků sice mohou být stejné či přinejmenším podobné – například aby byl klub úspěšný, čestný a navazoval na svoji historii. Ale představa, jak těmto hodnotám dostát a jak by se podle nich měli členové, vedení či fanoušci chovat, je minimálně v případě Bayernu a Schickerie odlišná.

2 Představení hlavních aktérů – *Schickeria* a Bayern Mnichov

2.1 *Schickeria*

Od roku 2002 nechybí na zápasech Bayernu Mnichov skupina ultras fanoušků, která si říká *Schickeria*. Sami představitelé na počátku viděli primární cíl skupiny nejen ve sjednocení a upevnění soudržnosti ultras příznivců klubu, ale také ve vytvoření nové fanouškovské platformy pro lepší artikulaci jejich názorů vůči vedení klubu a jednotlivým událostem. Alespoň jsou tyto důvody uvedené v krátkém představení skupiny¹⁷, jehož autoři zůstávají anonymní, jak to bývá u radikálních fanoušků zvykem kvůli ochraně své identity.

Název skupiny souvisí se stejnojmennou písní z 80. let 20. století od mnichovské skupiny *Spider Murphy Gang*, který odkazuje na okázalé lidi snažící se ukázat svým stylem nebo chováním, že se dokáží začlenit do „pompézní“ společnosti. Takoví členové Schickerie podle Simona, jednoho z členů skupiny, nejsou. V různých dobách fungování čítala skupina až 700 členů, ale v roce 2013, kdy rozhovor se Simonem vyšel, patřilo k Schickerii zhruba 130 členů, kteří se úzce znají a dokáží lépe spolupracovat. Financování různých aktivit a celkového fungování skupiny je zajištěno díky členským příspěvkům. Připojit se ke skupině může být složité, člověk musí být přítomen na tribuně a „hledat kontakty“. Kromě toho existuje uskupení *Das Herz schlägt rot*, které spolu s dalšími skupinami založila *Schickeria* pro mladé fanoušky či další nadšence.¹⁸

Členové Schickerie nechybí při zápasech Bayernu v části stadionu zvané *Südkurve* – prostoru vespod jižní tribuny vyhrazené pro neaktivnější fanoušky klubu (v Allianz Areně se jedná o sektory 112 a 113). Na *Südkurve* funguje několik fanklubů, které zastřešuje organizace *Club Nr. 12*, tím neaktivnějším a nejsilnějším uskupením z hlediska prosazování svého názoru je však *Schickeria*. Mezi hlavní hodnoty skupiny patří tolerance, solidarita a respekt, přestože často velmi ostře kritizuje, a tudíž nerespektuje rozhodnutí klubového vedení.¹⁹

Informací o skupině samotné, jejích členech a jejím fungování, se na veřejnost dostává málo. Užitečnými poznatky disponuje např. německý novinář Felix Tamsut. *Schickeria* se podle něj nachází na levé straně politického spektra. Skupina brání práva fanoušků, neváhá se však pozitivně vyjádřit i na adresu uprchlíků, např. se jasně vymezuje proti jejich deportaci.

---

¹⁷ „Wer wir sind“, Schickeria München, https://schickeria-muenchen.org/pico/infos/ueber_uns/wer_wir_sind (staženo 28. listopadu 2021).

¹⁸ „[EF52] Interview mit Simon von der Schickeria Teil 1“, *Erfolgsfans*.

¹⁹ Bernard Lackner, „Schickeria: Das ist die mächtigste Ultra-Gruppierung des FC Bayern“, *Abendzeitung München*, 3. března 2020, <https://www.abendzeitung-muenchen.de/sport/fcbayern/schickeria-das-ist-die-maechtigste-ultra-gruppierung-des-fc-bayern-art-488924> (staženo 28. listopadu 2021).

Širokou veřejnost v Česku může překvapit, že *Schickeria* se naprosto distancuje od rasismu, extrémní pravice a xenofobie, což v prostředí českých fotbalových fanklubů rozhodně není zvykem.²⁰ Podle Tamsuta se už také v Německu odehrává zákulisní souboj o budoucnost fotbalové kultury,²¹ *Schickeria* však zůstává jasně proti pravicovému extrémismu.

2.1.1 Historie a aktivity skupiny

Simon, jeden z členů Schickerie, v rozhovoru pro server o fanouškovské scéně uvedl, že za předchůdce skupiny se dá považovat fanklub *Munichmaniacs 96*, jehož členové koncem 90. let často navštěvovali Itálii a při zakládání skupiny se inspirovali tamním hnutím. V sezóně 2000/01 se členové za získáním většího prostoru přestěhovali z jižní tribuny Olympijského stadionu v Mnichově, tradičního místa pro aktivně fandící příznivce, pod výsledkovou tabulí na severní straně. Po zapojení více menších fanouškovských uskupení byla vytvořena zastřešující „organizace“ *Schickeria*, která se poprvé objevila v roce 2002 při prvních autobusových výjezdech.²²

Od prvních let začala *Schickeria* navazovat spolupráci s několika fanouškovskými skupinami jiných německých klubů. V roce 2003 vznikla oficiální „přátelství“ s Ultra Sankt Pauli (příznivci hamburského klubu FC St. Pauli) a fanoušky klubu VfL Bochum. Ke spřáteleným skupinám se později připojili také příznivci týmu FC Carl Zeiss Jena nebo Ultras Empoli, fanoušci klubu ze stejnojmenného italského města. Tato přátelství se vyznačují vzájemnými návštěvami na zápasech nebo používáním vlajek spřáteleného klubu ve fanouškovských sekcích na stadionech. Naopak mezi rivaly Schickerie se řadí jejich protějšci z blízkého Norimberku nebo lokální rival – TSV 1860 München.²³

Ke znakům skupiny od jejího založení patří zástava s nápisem „SCHICKERIA MÜNCHEN“ vyvěšená při každém zápase pod fanouškovskou sekcí. Po několika násilných střetech s fanoušky jiných týmů, které se v letech 2006 a 2007 odehrály mimo prostory fotbalových stadionů, se vedení Bayernu rozhodlo nejen zakázat vstup na domácí zápasy několika členům Schickerie, ale také jim zrušit sezónní vstupenky. Fanoušci ze *Südkurve* nahlíželi na tato omezení jako na snahu klubu distancovat se od Schickerie, mnohdy totiž ani nebylo jasné, zda daný pachatel patřil mezi členy skupiny. Od sezóny 2007/08 vyvěsili

---

²⁰ Felix Tamsut (@ftamsut), „Bayern Munich’s most well-known ultra group, Schickeria, has been under criticism due to their protest Against Dietmar Hopp & collective punishments“, Twitter, 3. března 2020, <https://twitter.com/ftamsut/status/1234828520385368064> (staženo 2. prosince 2021).

²¹ Felix Tamsut, „In Germany, politics and football are inseparable“, *Tortoise Media*, 24. září 2021, <https://www.tortoisemedia.com/2021/09/24/in-germany-politics-and-football-are-inseparable/> (staženo 23. února 2022).

²² „[EF52] Interview mit Simon von der Schickeria Teil 1“, *Erfolgsfans*.

²³ *Ibid.*

místo zástavy Schickerie vlajku s nápisem „BAYERN MÜNCHEN“, použit však byl font ze zástavy Schickerie, což mělo vyjadřovat solidaritu s tímto uskupením.²⁴

Schickeria z tribun Allianz Areny nezmizela, v roce 2013 však v *Südkurve* nepanovala tak solidární atmosféra, jelikož se objevily spory mezi různými skupinami. *Schickeria* stála po deseti letech své existence v čele urovnávání těchto sporů, společně s dalšími fankluby a organizacemi založila tzv. *Radu Südkurve*, která měla sloužit jako platforma k výměně názoru a rozdílných argumentů.²⁵ Fanoušky nakonec sjednotily kroky vedení Bayernu, jako např. navázání spolupráce s katarskými společnostmi, a podobné pohledy na problémy v současném fotbale, jako stoupající ceny lístků.

Těsně před propuknutím koronavirové pandemie vzbudila skupina rozruch svým protestem proti majoritnímu vlastníkovi týmu TSG Hoffenheim Dietmaru Hoppovi. Hoppův klub porušuje pravidlo 50+1 a postava majitele ztělesňuje pro fanoušky v ultras sekcích symbol komercializace ve fotbale. V únoru 2020 udělil německý fotbalový svaz (Deutscher Fußball-Bund, DFB) fanouškům Dortmundu zákaz vstupu na zápasy v Hoffenheimu. V reakci na toto rozhodnutí protestovaly fanoušci poslední víkend v únoru po celém Německu. Bayern sehrál 29. února 2020 utkání v Hoffenheimu, během kterého vyvěsila *Schickeria* ve svém sektoru transparent označující Hoppa vulgárním výrazem.²⁶

Karl-Heinz Rummenigge projev fanoušků ostře zkritizoval a požadoval potrestání jednotlivců, kteří drželi transparent s nadávkou namířenou k Hoppovi. Od incidentu se distancovala skupina *Club Nr. 12*, ale *Schickeria* přesto našla podporu u dalších uskupeních fungujících na *Südkurve*. V médiích se spekulovalo o tom, zda *Schickeria* po protestu neztratí v ultras sekci Bayernu svou pozici.²⁷ Jenže záhy přišla pandemie koronaviru, která způsobila, že na stadiony nebyli téměř dva roky vpuštěni téměř žádní fanoušci a situace se mezitím uklidnila.

Po ústupu pandemie mohla *Schickeria* oslavit své dvacetileté výročí přímo na stadionu. Do Allianz Areny se na zápas proti týmu 1. FSV Mainz 05 hraného dne 29. října 2022 vrátila původní zástava s textem "SCHICKERIA MÜNCHEN", která zůstává vyvěšená na domácích

---

²⁴ „20 Jahre Schickeria München: Choreografie & Zaunfahnen-Comeback“, Faszination Fankurve, <https://www.faszination-fankurve.de/news/48366/20-jahre-schickeria-muenchen-choreografie-zaunfahnen-comeback> (staženo 28. března 2023).

²⁵ „Offener Brief an die Fanclubs“, Schickeria München, https://schickeria-muenchen.org/pico/blog/250_News (staženo 28. března 2023).

²⁶ (Originální znění protestu: Hopp bleibt ein Hurensohn!) Matt Ford, „Bayern players refuse to play as protests escalate?“, *Deutsche Welle*, 29. února 2020, <https://www.dw.com/en/bundesliga-bayern-munich-and-hoffenheim-players-refuse-to-play-as-fan-protests-escalate/a-52591558> (staženo 12. dubna 2023).

²⁷ Christoph Leischwitz, „Neue Frontlinie zwischen Kurve und Klub“, *Süddeutsche Zeitung*, 2. března 2020, <https://www.sueddeutsche.de/sport/fc-bayern-schickeria-1.4826610> (staženo 4. dubna 2023).

zápasech i v dubnu 2023. Kromě toho fanoušci připomněli výročí choreografií zakrývající celý sektor *Südkurve*.²⁸

2.1.2 Kurt Landauer

Schickeria stojí za „znovuobjevením“ prezidenta klubu Kurta Landauera. Bayern o Landauera dlouho nejevil zájem. V 70. či 80. letech 20. století nebylo běžné, aby kluby kromě archivního oddělení mapovaly pro fanoušky historické události. Připomínání různých výročí spojených s kluby jsou záležitostí nového milénia, na kterých pracují především marketingová oddělení. Týmy začaly více odkazovat na slavná utkání, milníky či osobnosti. Landauera, který musel kvůli svému židovskému původu uprchnout před nacisty, aby se na post prezidenta po konci druhé světové války vrátil, však „vytáhla ze zapomnění“ *Schickeria*.²⁹

Od roku 2006 pořádá skupina fotbalový turnaj pro spřátelené fankluby nesoucí Landauerovo jméno. Jde o příklad politického angažmá skupiny. U příležitosti prvního turnaje *Schickeria* vydala prohlášení, které odkazuje na Landauerův Bayern jako na kosmopolitní a liberální klub, který sdružoval spoluobčany všech národností a vyznání. V těchto zásadách chtěla *Schickeria* pokračovat, proto turnaj označila jako antirasistický. První ročník také ukázal, že se nejedná pouze o fotbalová utkání. Na programu jsou různé diskuse a workshopy, turnaj v roce 2006 doprovázela např. společná návštěva koncentračního tábora v Dachau a beseda s bývalým vězněm.³⁰

Na Landauera odkazovaly i dvě choreografie připravené ve spolupráci s *Club Nr. 12*. V září 2009 při zápase s 1. FC Köln odhalila *Schickeria* u příležitosti 125. výročí narození bývalého prezidenta choreografii s jeho černobílou fotografií a textem: „FC Bayern byl jeho život – nic a nikdo to nezmění.“³¹ Během utkání proti Eintrachtu Frankfurt odehraného 2. února 2014 si fanoušci připravili další rozsáhlou choreografii s Landauerem, na plakátu stál nápis: „FC Bayern a já [Landauer] patříme k sobě a jsme neoddělitelní.“ Tento počín odměnil cenou a označením „akce roku“ německý magazín o fotbalové kultuře *11Freunde*.³²

---

²⁸ „20 Jahre Schickeria München: Choreografie & Zaunfahrten-Comeback“, Faszination Fankurve.

²⁹ Fabian Scheler, „Das Erbe des FC Bayern ist eine weltoffene Gesellschaft“, *Zeit*, 5. ledna 2018, <https://www.zeit.de/sport/2018-01/kurt-landauer-stiftung-ultras-fc-bayern-muenchen-gruendung> (staženo 28. března 2023).

³⁰ „1. Antirassistisches Einladungsturnier der Schickeria“, *Schickeria München*, https://schickeria-muenchen.org/pico/blog/070_News (staženo 29. března 2023).

³¹ (Překlad autora, originální znění: „Der FC Bayern war sein Leben – nichts und niemand könnte das ändern“) Anja Rützel, „Der Meister des FC Bayern“, *Spiegel*, 15. října 2014, <https://www.spiegel.de/kultur/tv/kurt-landauer-ex-praesident-und-ikone-des-fc-bayern-a-997065.html> (staženo 29. března 2023).

³² (Překlad autora, originální znění: „Der FC Bayern und ich gehören nun einmal zusammen und sind untrennbar voneinander.“) Ron Stoklas, „Club Nr. 12 und Schickeria gewinnen Preis für Kurt-Landauer-Choreo“, *Abendzeitung*, 28. července 2014, <https://www.abendzeitung-muenchen.de/sport/fcbayern/club-nr-12-und-schickeria-gewinnen-preis-fuer-kurt-landauer-choreo-art-245808> (staženo 29. března 2023).

Ještě významnější ocenění však Schickerii v říjnu 2014 udělil DFB. Jednalo se o cenu Julia Hirsche, kterou DFB uděluje klubům či organizacím, které vedou kampaň proti diskriminaci, xenofobii, rasismu a antisemitismu. Tehdejší prezident DFB Wolfgang Niersbach uvedl, že *Schickeria* se jasně postavila proti jakékoli diskriminaci. Karl-Heinz Rummenigge k ocenění dodal, že fanoušci reprezentují postoj celého klubu vůči diskriminaci a cena pro ně představuje zasloužené uznání.³³

V roce 2017 založila *Schickeria* spolek Kurt-Landauer-Stiftung, který si klade za cíl připomínat svou činností bývalého prezidenta klubu a hodnoty, které reprezentoval. Účelem sdružení je dle stanov spolku organizování a realizace sociálních projektů pomáhajících lidem v nouzi, osobám pronásledovaných z politických, rasových nebo náboženských důvodů a uprchlíkům.³⁴ Odkaz Kurta Landauera může být jedním z pojmů mezi fanoušky a vedením Bayernu, v této věci obě strany nachází společnou řeč.

2.2 Bayern Mnichov

Bayern Mnichov byl ke květnu 2022 pátým nejhodnotnějším fotbalovým klubem světa s hodnotou pohybující se kolem 4,3 miliard dolarů.³⁵ Zároveň se jedná o nejúspěšnější německý celek, který se stal do sezóny 2022/23 dvaatřicetkrát domácím mistrem.³⁶ A daří se mu i na evropské scéně. Nejprestižnější klubovou soutěž na světě, Ligu mistrů (resp. Pohár mistrů evropských zemí), zatím dokázal vyhrát šestkrát.³⁷ Z tohoto krátkého výčtu úspěchů bavorského velkoklubu vychází najevo, že z oddílu založeného 27. února 1900 v mnichovské restauraci Gisela³⁸ vyrostl důležitý hráč nejen na fotbalové scéně.

2.2.1 Historie klubu

V období před a po první světové válce bylo na Bayern nahlíženo jako na kosmopolitní, tolerantní a elitářský klub. Mezi členy patřili především studenti, umělci a obchodníci. Od vzniku Bayernu hráli v klubu důležitou roli Židé.³⁹ Před nástupem nacistického režimu

---

³³ „Bayern fans receive Julius Hirsch Award“, FC Bayern München, <https://fcbayern.com/en/news/2014/10/bayern-fans-awarded-julius-hirsch-prize-2014> (staženo 29. března 2023).

³⁴ „Über uns“, Kurt-Landauer-Stiftung, <https://www.kurt-landauer-stiftung.de/%C3%BCber-uns> (staženo 20. dubna 2023).

³⁵ „The Business of Soccer“, Forbes, naposledy upravené v květnu 2022, <https://www.forbes.com/teams/bayern-munich/?sh=f8da260a32bf> (staženo 27. února 2023).

³⁶ „Bundesliga championships won in the first Bundesliga in Germany 1963-2021/22“, Statista, naposledy upravené 20. října 2022, <https://www.statista.com/statistics/591112/bundesliga-championships-of-german-football-clubs/> (staženo 23. března 2022).

³⁷ „Most titles“, UEFA, <https://www.uefa.com/uefachampionsleague/history/winners/> (staženo 14. února 2022).

³⁸ Jakob Schätzle, „Die sturen Männer aus dem Café Gisela“, *Süddeutsche Zeitung*, 27. února 2020, <https://www.sueddeutsche.de/sport/fc-bayern-gruendung-1900-1.4821952> (staženo 18. února 2022).

³⁹ Ibid.

v klubu úspěšně působili prezident Kurt Landauer a trenér Richard „Dombi“ Kohn – oba židovského původu. Bayern dovedli například k zisku německého titulu v roce 1932.⁴⁰ Za druhé světové války přišel tým jak o dobrou pozici mezi německými kluby, kterou si vydobyl v meziválečném období, tak o svůj domov, jelikož klubové kanceláře byly zničeny během spojeneckého bombardování v červenci 1944. Přes padesát členů Bayernu ztratilo život na bojištích, Landauer byl nucen strávit 33 dní v koncentračním táboře v Dachau, než utekl do švýcarského exilu.

Úspěšný prezident byl znovu zvolen do čela klubu po konci druhé světové války a návratu z exilu. Nadšení z prvního poválečného zisku německého poháru v roce 1957 vystřídalo zklamání – v roce 1963 se Bayern nestal zakládajícím členem Bundesligy. Německý fotbalový svaz radši zvolil městského rivala, tým TSV 1860 München.⁴¹ Vypadalo to, že se klub ještě dlouho nedočká slávy z meziválečného období, v roce 1965 ale Bayern postoupil do Bundesligy a záhy klub za úspěchy vedlo trio legend německého fotbalu: brankář Sepp Maier, obránce Franz Beckenbauer a útočník Gerd Müller. První bundesligový titul získal bavorský velkoklub v sezóně 1968-1969 a další trofeje na sebe nenechaly dlouho čekat.⁴²

Díky prvním úspěchům si Bayern vybudoval finanční základy, na kterých stavěl v následujících letech a v roce 1972 došlo k první změně stadionu. Klub se přestěhoval ze starého Grünwalder Stadionu na Olympiastadion v Mnichově, který byl vybudován pro účely XX. letních olympijských her 1972. Mezi lety 1974 až 1976 Bayern třikrát za sebou ovládl Pohár mistrů evropských zemí, předchůdce dnešní Ligy mistrů.⁴³

V devadesátých letech si Bayern prošel častými změnami na trenérském postu z důvodu neuspokojivých výsledků. Především se však začal postupně měnit pohled na fotbal a celek samotný. Nová komerční média stále více využívala pro svoje zpravodajství jiné úhly pohledu než ty sportovní. Bayernu se tak kvůli eskapádám jeho hvězdných hráčů mimo fotbalové prostředí začalo přezdívat „FC Hollywood“,⁴⁴ a to především mimo Bavorsko, kde se ke klubu začala vytvářet animozita kvůli nekončícím úspěchům.

Důležitým okamžikem pro vývoj Bayernu bylo vítězství v Lize mistrů na začátku nového

---

⁴⁰ „Success from the start“, FC Bayern München, <https://fcbayern.com/en/club/history/mile-stones/1900-to-1932-success-from-the-start> (staženo 15. února 2022).

⁴¹ „Hard times and reconstruction“, FC Bayern München, <https://fcbayern.com/en/club/history/mile-stones/1933-to-1965-hard-times-and-reconstruction> (staženo 15. února 2022).

⁴² „Bayern Munich“, Encyclopædia Britannica, naposledy upravené 17. března 2023, <https://www.britannica.com/topic/Bayern-Munich> (staženo 23. března 2023).

⁴³ „The golden years“, FC Bayern München, <https://fcbayern.com/en/club/history/mile-stones/1966-to-1979-golden-years> (staženo 18. února 2022).

⁴⁴ Marko Langer, „Bayern’s nine titles: The moral of the story“, *Deutsche Welle*, 11. května 2021, <https://www.dw.com/en/bayerns-nine-titles-the-moral-of-the-story/a-57498084> (staženo 15. února 2022).

tisíciletí. Díky finančním prostředkům získaným z úspěšného tažení v soutěži a změně klubu na akciovou společnost došlo v následujících letech k výstavbě klubem vlastněné Allianz Areny,⁴⁵ do které se Bayern v roce 2005 natrvalo přestěhoval. K vybudování stadionu však přispěla ještě jedna zásadní okolnost. Během 70. až 90. let 20. století byl finanční zisk od významných sponzorů a z televizních práv zanedbatelný. S novým tisíciletím se tato skutečnost začala měnit. První klíčovou smlouvu uzavřel Bayern s firmou Adidas v roce 2002 za téměř 100 milionů dolarů.⁴⁶ Adidas je s klubem pevně spojen dodnes, v roli partnerů se k němu připojili Audi, Allianz, Telekom nebo společnost Qatar Airways. Od roku 2013 je Bayern Mnichov nepřetržitým vládcem na domácí scéně. Posbíral deset ligových titulů v řadě a v dubnu 2023 útočil na jedenáctý. Ligu mistrů Bayern naposledy vyhrál v roce 2020, i na evropské scéně se tedy stále drží v popředí.

2.2.2 Finanční situace a vedení klubu

Aby fotbalový klub dosáhl úspěchů, musí disponovat především stabilním finančním zázemím. Pandemie koronaviru sice zapříčinila, že klub za ročník 2019/20 utržil jen 698 milionů €, tedy o cca 50 milionů € méně než za sezónu 2018/19, důsledky na chod klubu se však podařilo minimalizovat a Bayern nebyl nucen se zadlužit.⁴⁷ Na rozdíl od let minulých se navíc výrazně navýšil podíl příjmů z televizních práv. Ty se bundesligovým klubům rozdělují především na základě jejich výkonů. Například za ligový ročník 2020/21 si tak Bayern podle magazínu *Kicker* přišel na 105,4 milionů €, zatímco např. Arminia Bielefeld postupující z druhé ligy jen na 34,31 milionů €. ⁴⁸

Ve finančním rozvoji pomohla Bayernu také jedna velká změna v organizaci německých fotbalových klubů. Do roku 1998 mohly být celky vedeny jen jako neziskové organizace. Od tohoto roku však bylo týmům povoleno přeměnit svou strukturu na akciovou společnost. Aby kluby nebyly vlastněny (mnohdy kontroverzními) zahraničními investory, zavedla Bundesliga tzv. pravidlo 50+1. Mateřský oddíl tak musí vlastnit minimálně padesátiprocentní podíl a investoři nemohou převzít úplnou kontrolu nad klubem.⁴⁹

---

⁴⁵ „Redemption“, FC Bayern München, <https://fcbayern.com/en/club/history/mile-stones/2000-to-2001-redemption> (staženo 18. února 2022).

⁴⁶ Veronica Baena, „Global marketing strategy in professional sports. Lessons from FC Bayern Munich“, *Soccer & Society* 20, č. 4 (2019): 662, <https://doi.org/10.1080/14660970.2017.1379399> (staženo 20. ledna 2022).

⁴⁷ Sam Carp, „Bayern Munich see 2019/20 revenue fall €50 million due to Covid“, *Sports Pro Media*, 21. prosince 2020, <https://www.sportspromedia.com/news/bayern-munich-finances-2019-20-revenue-profit-covid/> (staženo 18. února 2022).

⁴⁸ Rainer Franzke, „TV-Gelder: FC Bayern streicht 105,4 Millionen Euro ein“, *Kicker*, 29. listopadu 2020, <https://www.kicker.de/tv-gelder-fc-bayern-streicht-105-4-millionen-euro-ein-790923/artikel> (staženo 18. února 2022).

⁴⁹ Merkel, „Football fans and clubs in Germany: conflicts, crisis and compromises“, 371.

Od roku 2002, kdy se struktura Bayernu přeměnila na akciovou společnost (s názvem FC Bayern München AG), zůstává klub nezadlužen. Největší podíl, celé tři čtvrtiny, připadá zapsanému spolku FC Bayern München e. V., minoritními vlastníky se navíc stali sponzoři Adidas, Allianz a Audi, každý vlastní 8,33 % klubu. Komerční příjmy (tzn. příjmy z merchandisingu, prodeje dresů a produktů s klubovou tematikou) se z důvodů globalizace a rozšíření aktivit do severní Ameriky a východní Asie každý rok konstantně navyšují. V sezóně 2019-20 na těchto příjmech Bayern vydělal 360,5 milionů €. Borussia Dortmund, aktuálně nejvýznamnější konkurent bavorského velkoklubu v Bundeslize, získala z komerčních příjmů ve stejné sezóně pouhých 150,2 milionů €. ⁵⁰

Pod finanční stabilitou Bayernu je podepsán především Uli Hoeneß, vítěz fotbalového MS v roce 1974, který se kvůli zranění přesunul do pozice generálního manažera v roce 1979. Přestože bavorský velkoklub pravidelně získával poháry jak na domácí, tak na mezinárodní scéně, ocitl se před Hoeneßovým příchodem v dlužích. Tehdy neměla televizní práva ani komerční výnosy tak velký podíl na celkovém zisku jako dnes. Jednoznačnou většinu ze zisku (cca 85 %) tvořily příjmy ze zápasového dnu, tedy za vstupenky a prodej merchandisingu během utkání.

Hoeneß se rozhodl soustředit právě na merchandising a komerční výnosy, inspirován fungováním profesionálního sportu v severní Americe. Kromě toho si však uvědomoval i důležitost zápasových příjmů, a proto byl jedním z hlavních zastánců vybudování nové arény, která by patřila právě Bayernu. Díky prosazení tohoto cíle nyní klub získává 100 % výnosů ze zápasových dnů, protože nemusí platit za pronájem stadionu. ⁵¹

V roce 2009 se Hoeneß stal po Franzovi Beckenbauerovi prezidentem Bayernu. Zatímco se však staral o chod klubu, musel řešit i obvinění z finančních podvodů. V březnu 2014 byl odsouzen na tři roky odnětí svobody za vyhýbání se daním prostřednictvím účtu ve Švýcarsku. Hoeneß rezignoval na svůj post a posléze v červnu nastoupil k výkonu trestu. V únoru 2016 byl propuštěn z vězení a o devět měsíců později byl znovu zvolen prezidentem klubu, kterým zůstal až do listopadu 2019. ⁵²

Sportovní řízení klubu měl na starost jiný bývalý hráč. Pozici viceprezidenta přijal Karl-Heinz Rummenigge dva roky po ukončení hráčské kariéry v roce 1991, od roku 2002 vykonával

---

⁵⁰ „How the Bundesliga Became a One-Team League“, 1:50-5:45, YouTube, naposledy upravené 23. dubna 2021, <https://www.youtube.com/watch?v=YB9cpKIBVKQ&t=496s> (staženo 18. února 2022).

⁵¹ „The Money Saving Hacks of FC Bayern Munich“, 1:20-4:20, YouTube, naposledy upravené 6. května 2021, <https://www.youtube.com/watch?v=qB5Dpm5F7tw> (staženo 18. února 2022).

⁵² „Released From Prison, Former Bayern Munich President Is Re-elected“, *New York Times*, 25. listopadu 2016, <https://www.nytimes.com/2016/11/25/sports/soccer/uli-hoeness-bayern-munich-president-elected.html> (staženo 18. února 2022).

pozici výkonného ředitele. Spolu s Hoeneßem je Rummenigge podepsán pod úspěchy Bayernu od 90. let do současnosti. Po sezóně 2020/2021 se rozhodl předat funkci další legendě bavorského velkoklubu. Roli výkonného ředitele převzal bývalý německý brankář Oliver Kahn, který se stal jedním z členů představenstva Bayernu už v roce 2019.⁵³

Současným prezidentem klubu je Herbert Hainer, který byl dlouhá léta spojen s jedním z hlavních partnerů Bayernu, značkou Adidas. Mezi lety 2001 až 2016 zastával v úspěšné společnosti zaměřující se na sportovní vybavení funkci CEO. Pod Hainerovým vedením se firma stala v roce 2002 prvním akcionářem Bayernu, když začala vlastnit 10 % akcií klubu. Od stejného roku byl bavorský rodák členem dozorčí rady Bayernu Mnichov, který od mládí podporoval. V listopadu 2019 vystřídal v roli prezidenta klubu Uliho Hoeneße.⁵⁴

---

⁵³ „Karl-Heinz Rummenigge steps down as Bayern Munich CEO as Oliver Kahn takes over“, Bundesliga, <https://www.bundesliga.com/en/bundesliga/news/karl-heinz-rummenigge-steps-down-as-bayern-munich-ceo-oliver-kahn-takes-over-16113> (staženo 22. února 2022).

⁵⁴ „President Herbert Hainer“, FC Bayern München, <https://fcbayern.com/en/club/fcb-club/herbert-hainer> (staženo 22. února 2022).

3 Přesun Bayernu Mnichov do Allianz Areny

Bayern Mnichov se v roce 2005 přestěhoval z Olympijského stadionu do moderní Allianz Areny v mnichovské čtvrti Fröttmaning. Samotný přesun viděli členové Schickerie negativně, předcházely mu však i další faktory než pouze získání finančních prostředků díky dobrým výsledkům v Lize mistrů, přeměna celku na akciovou společnost nebo záměry manažera Uliho Hoeneße.

Od poloviny 90. let se stále více mluvilo o nevyhovujícím stavu Olympijského stadionu pro pořádání fotbalových zápasů. Šlo například o chybějící střechu nad sektorem hostujících fanoušků nebo atletickou dráhu, která znemožňovala vytvořit lepší atmosféru. V následujících letech se diskutovalo buď o přestavbě stadionu, nebo o výstavbě zbrusu nové arény, která by byla určena výhradně pro fotbalová utkání. Nakonec byla zvolena druhá varianta, a to především ze dvou důvodů. Zaprvé, konstrukce střechy Olympijského stadionu je jednou z dominant Mnichova a její změna mohla být provedena jedině se souhlasem architekta Güntera Behnische, k čemuž nakonec nedošlo.

Tím hlavním důvodem však byly události z nového tisíciletí. V létě 2000 FIFA určila Německo pořadatelskou zemí světového šampionátu pro rok 2006. Mnichov hodlal hostit zahajovací utkání mistrovství a také mezinárodní mediální centrum. K tomu však bylo potřeba postavit novou moderní arénu určenou jen pro fotbal. Na začátku roku 2001 se Bayern společně s klubem TSV 1860 München rozhodl postavit ryze fotbalový stadion, jakmile se město dohodne na vhodném místě. Po určení oblasti Fröttmaning na severním okraji města bylo v říjnu 2001 naplánováno referendum, ve kterém měli občané Mnichova vyjádřit svůj souhlas s touto stavbou.⁵⁵

Pro projekt se v referendu vyslovily téměř dvě třetiny hlasujících, 65,8 %. Proti bylo 34,2 % hlasujících. Volební účast na referendu o tomto projektu činila 37,5 %, což je nejvíce ze všech referend, které se v Mnichově do března 2022 konaly.⁵⁶ Hlasování tak dopadlo příznivě pro oba dva kluby, které před ním jasně zdůrazňovaly význam projektu pro plánovanou kandidaturu Mnichova na mistrovství světa. Tehdejší prezident Bayernu Beckenbauer, který byl zároveň předsedou organizačního výboru mistrovství světa, dokonce prohlásil, že v případě neúspěchu referenda bude Bayern Mnichov hledat jiné umístění stadionu v okolí města a v budoucnu se

---

⁵⁵ Gabriel M. Ahfeldt, Wolfgang Maennig a Hanno Scholz, „Erwartete externe Effekte und Wahlverhalten: Das Beispiel der Münchner Allianz-Arena“, *Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik* 230, č. 1 (2010): 6-7, <https://doi.org/10.1515/JBNST-2010-0102> (staženo 13. března 2022).

⁵⁶ „General information“, Allianz Arena, <https://allianz-arena.com/en/arena/facts/general-information> (staženo 13. března 2022).

bude jmenovat pouze FC Bayern.⁵⁷

K ničemu takovému ale nakonec nedošlo a stavba mohla být v říjnu 2002 zahájena. Už během ní se začaly vznášet námitky vůči klubovému vedení ze strany fanoušků, což nebylo zapříčiněno jen nostalgií k dosluhujícímu domovu. Jako většina starých stadionů i ten Olympijský v Mnichově disponoval mnoha místy na stání, kde se tvořila atmosféra na domácích utkáních, protože mohl být vytvořen těsnější shluk podporujících lidí. Na takových místech však historicky docházelo k různým neštěstím, jako např. k ušlapaní lidí v davu. Proto regule při výstavbě nových stadionů vyžadují především místa na sezení.

V Německu je situace specifická. Na mnoha stadionech je zvykem vytvořit uzpůsobené sektory na stání kvůli lepší atmosféře. Nejinak tomu mělo být i v případě Allianz Areny. Zatímco na ostatních stadionech Bundesligy je však jedno místo na sezení přepočítáváno na jedno a půl až dvě místa na stání, v nové aréně měl být určen poměr 1:1, fanoušci by tedy stáli dále od sebe. Ačkoliv *Schickeria* spolu s dalšími fanouškovskými skupinami vznášela protinávrhy, vedení klubu se na jaře 2003 vyjádřilo, že jiná řešení by vyžadovala časté přestavby, což by bylo jak časově, tak finančně náročné.

V roce 2003 byla založena Fanouškovská rada (*Fanrat*), která se skládala z hlavních fanouškovských uskupení Bayernu Mnichov, včetně *Schickerie*. Rada se účastnila jednání jak s vedením klubu, tak se zástupci společnosti stavící novou arénu. Námitky od fanoušků se dále týkaly např. nevhodných sedaček, o které by mohli stojící fanoušci při aktivním fandění zakopnout. V říjnu 2004 vyšlo najevo, že klub plánuje v jižním sektoru pouze čtyři tisíce míst na stání, což by mělo podle rady negativní důsledky pro atmosféru během zápasů. Více než třetina tehdejších držitelů sezónních permanentek by navíc nemohla získat novou permanentku do nového sektoru pro aktivní příznivce.⁵⁸

K dalšímu setkání zástupců klubu a fanoušků ze *Schickerie* a dalších skupin došlo v únoru 2005, tři měsíce před otevřením stadionu. Oba tábory se shodly na tom, že místa na stání by měla být vyhrazena pro aktivně podporující fanoušky. Ačkoliv změna sedaček nebyla ze smluvních důvodů se zhotovitelem stavby a kvůli konání světového šampionátu možná, dali zástupci Bayernu najevo, že po skončeném mistrovství jsou ochotni vést konstruktivní dialog a dohodnout se na jiném řešení.⁵⁹

První kompletní bundesligovou sezónu v Allianz Aréně klub odstartoval 5. srpna 2005

---

⁵⁷ Ahfeldt, „Erwartete externe Effekte und Wahlverhalten: Das Beispiel der Münchner Allianz-Arena“, 8.

⁵⁸ „Fanrat-Informationen zur Planung der neuen ‘Südkurve‘“, *Schickeria München*, https://schickeria-muenchen.org/pico/blog/045_News (staženo 14. března 2022).

⁵⁹ „Vorstand trifft Fanvertreter“, *Schickeria München*, https://schickeria-muenchen.org/pico/blog/048_News (staženo 14. března 2022).

proti Borussia Mönchengladbach. Bayern v utkání, kterému přihlížel maximální počet 66 tisíc diváků, zvítězil 3:0 a hned na začátku fanoušci vytvořili působivé choreo, kterému dominovaly nápisy „Bayern“ a „Südkurve“.⁶⁰ Nálada fanoušků ale zdaleka nebyla tak dobrá, jak se mohlo na první pohled zdát. *Schickeria* po zápase zveřejnila prohlášení, ve kterém si stěžovala např. na omezení používání megafonu, které bylo povoleno na všech ostatních stadionech Bundesligy, nebo na zákaz vlajek větších než jeden metr, což bylo podle fanoušků naprosto běžné v Dortmundu nebo v Norimberku. Zástupci skupiny dále uvedli, že pokud jim tato práva nebudou navržena, přestanou na domácích zápasech tvořit atmosféru, protože se obávají, že nejde jen o jednorázové zákazy, ale o zničení jejich kultury a přeměnu fanoušků v pouhé zákazníky.⁶¹

Během dalších dvou let vztahy mezi fanoušky a vedením klubu ochladly. V červenci 2006 sice došlo na přání fanoušků k vybudování lepší tribuny na stání v jižním sektoru⁶², problémy však způsobovaly především spory mezi vedením klubu v čele s Hoeneßem a skupinami, jejichž některým členům byl zakázán vstup na stadion. Napětí vyvrcholilo na každoročním setkání akcionářů klubu na podzim roku 2007, kde vedení čelí kromě jiných záležitostí i konfrontaci s fanoušky. Bayern tehdy vedl ligovou tabulku, přesto nálada nebyla optimální, protože mužstvo remizovalo s týmem Bolton Wanderers 2:2 v Poháru UEFA. Po stížnostech jednoho z fanoušků byl Hoeneß rozhořčen a pronesl: „To, že je atmosféra na hovno, za to jste zodpovědní vy, ne my!“⁶³

Hoeneß dále pokračoval směrem k fanouškům: „Kdo si vlastně myslíte, že vás financuje? Lidé z VIP lóží, od kterých bereme peníze! Bez nich bychom totiž neměli Allianz Arénu! Teď bychom totiž hráli znovu na sněhu a ledu, měli bychom 12 tisíc diváků proti Bolton Wanderers!“⁶⁴ Naštvaný generální manažer narážel i na fakt, že *Schickeria* a ostatní skupiny bojují proti komercializaci, už samotný přesun do nové moderní arény nesoucí název jednoho ze sponzorů se nesl v rozporu s jejich hodnotami.

---

⁶⁰ „FC Bayern - Borussia Mönchengladbach 3:0 (05.08.2005)“, 0:07-0:13, YouTube, naposledy upravené 21. dubna 2011, <https://www.youtube.com/watch?v=BVR-6XPbaD4> (staženo 14. března 2022).

⁶¹ „Mitteilung Schickeria München: Bayern - Gladbach“, Schickeria München, https://schickeria-muenchen.org/pico/blog/058_News (staženo 14. března 2022).

⁶² „The history of the Allianz Arena“, Allianz Arena, <https://allianz-arena.com/en/arena/facts/history/the-history-of-the-allianz-arena> (staženo 15. března 2022).

⁶³ (Překlad autora, originální znění: „Eure Scheißstimmung, da seid ihr doch dafür verantwortlich und nicht wir!“) „Uli Hoeneß‘ Wutrede – TV BAYERN LIVE* am 23.04.2014“, 0:38-0:47, YouTube, naposledy upravené 23. února 2014, <https://www.youtube.com/watch?v=OgybtUkZpHs> (staženo 15. března 2022).

⁶⁴ (Překlad autora, originální znění: „Was glaubt ihr eigentlich wer wer euch alles finanziert? Die Leute aus den Logen, denen wir die Gelder aus der Tasche ziehen. Ohne die hätten wir nämlich keine Allianz Arena. Da würden wir nämlich jetzt wieder, da würden wir nämlich jetzt wieder im Schnee und Eis spielen, dann würden wir gegen Bolton Wanderers 12 000 Zuschauer haben.“) Ibid, 1:00-1:18.

Celá záležitost měla dohru v pořadu „Blickpunkt Sport“ stanice *Bayerischer Rundfunk*, kam byl o týden později Hoeneß pozván. V rozhovoru s redaktorkou Hoeneß výslovně jmenuje skupiny *Schickeria* a *Club Nr. 12*, které podle něj vyvíjejí obrovský tlak na klub s cílem získat větší vliv a mít sektor *Südkurve* zcela pod kontrolou. Zároveň manažer klubu naznačuje, že tu některé skupiny chtějí násilné činy, jaké se dějí v Itálii.⁶⁵ Své tvrzení dokládá incidentem z čerpací stanici ve Würzburgu, na které zaútočili členové *Schickerie* na autobus fanoušků Norimberku, přičemž poranili manželku řidiče.⁶⁶

Odpověď na Hoeneßovy komentáře zveřejnila *Schickeria* 23. listopadu 2007 na své webové stránce. V začátku zprávy skupina zdůrazňuje, že na setkání akcionářů v roce 2007 nevystupoval žádný člověk jako její zástupce. Muž, po jehož podnětu se Hoeneß odhodlal k projevu, byl zároveň členem fanouškovského uskupení *Club Nr. 12*. V článku je dále uvedeno, že manažer si určitě musí být vědom špatné atmosféry při zápasech, přestože jako příčinu neoznačil podmínky dané od klubu fanouškům, které byly podle zástupců *Schickerie* na celostátní úrovni zdaleka nejrestriktivnější. Hoeneßovu reakci v jemu určeném otevřeném dopise členové skupiny odsoudili. Člověk, který se snaží nějakým způsobem zlepšit chod klubu, si podle nich nezaslouží, aby se k němu člen vedení choval ponižujícím způsobem.⁶⁷

Přesun klubu do nových prostor v konečném důsledku vyústil v „přestřelku“ dvou stran: na jedné stálo vedení klubu reprezentované generálním manažerem Hoeneßem a na té druhé fanouškovské skupiny v čele se *Schickerií*. Ačkoliv si vedení klubu uvědomovalo, jak důležité je mít na stadionu sekci aktivně fandících podporovatelů, kteří týmu pomáhají zvítězit, najít kompromis s fanoušky se snažili jen stěží. Prezident klubu Beckenbauer ještě před stavbou stadionu dokonce hrozil obyvatelům Mnichova odchodem celku z města. Z dnešního hlediska navíc nešlo o přehnané požadavky fanoušků, mít na stadionu megafon nebo vlajky a zástavy větší než jeden metr je po domluvách naprosto běžné. *Schickeria* zároveň vyostřovala situaci hrozbou bojkotu fandění, což by mělo negativní důsledky pro celý klub.

---

⁶⁵ „Drei Bankrotterklärungen zum Preis von einer“, *allessport*, 20. listopadu 2007, <https://www.allessport.de/archiv/2007/11/20/drei-bankrotterklarungen-zum-preis-von-einer/> (staženo 15. března 2022).

⁶⁶ Patrick Wötzel, „Gewalt unter Fussballfans: Schläger kommen mit Bewährungsstrafen davon“, *Mitteldeutsche Zeitung*, 31. ledna 2008, <https://www.mz.de/varia/gewalt-unter-fussballfans-schlaeger-kommen-mit-bewaehrungsstrafen-davon-2352236> (staženo 15. března 2022).

⁶⁷ „Offener Brief an Uli Hoeneß“, *Schickeria München*, https://schickeria-muenchen.org/pico/blog/100_News (staženo 18. března 2022).

4 *Schickeria* vs. sponzoři Bayernu Mnichov

Do roku 1998 fungovaly německé fotbalové kluby jako neziskové organizace. Po reformách provedených ve stejném roce povolil německý fotbalový svaz týmům změnit svou strukturu na akciové společnosti, ovšem jen za předpokladu, že budou dodržovat pravidlo 50+1 zabraňující investorům vlastnit většinový podíl v klubech. Bayern Mnichov je veden jako akciová společnost od roku 2002. V březnu 2023 mělo největší podíl v klubu zapsaný spolek FC Bayern München e. V. (75 %), tedy členové tohoto sdružení včetně fanoušků. K minoritním vlastníkům patřili dlouholetí sponzoři klubu Adidas, Allianz a Audi (každá z těchto společností vlastní 8,33 %).

Všechny tři společnosti patří společně s německým Telekomem k hlavním partnerům bavorského klubu. Kromě těchto partnerství však existují také sponzoři na úrovni tzv. platinových a zlatých partnerství. Do první kategorie spadá i společnost Qatar Airways,⁶⁸ v tuto chvíli asi nejkontroverznější a fanoušky často kritizovaný sponzor klubu. Proti této katarské státní společnosti a celkové komercializaci sportu se mnohokrát vymezila také *Schickeria*. V následující části jsou shrnuty spory vedení Bayernu Mnichov a fanouškovské ultras skupiny *Schickeria* týkající se některých uzavřených partnerství.

4.1 Audi

V září 2009 zveřejnil německý deník *Bild* informaci o potenciálním vstupu automobilového výrobce Audi do akciové společnosti FC Bayern Mnichov AG. Tehdejší řadový sponzor klubu se měl připojit k Adidasu, který vlastnil desetiprocentní podíl v klubu od roku 2002, a stát se teprve druhým investorem. Podle zjištění novinářů mělo jít o částku pohybující se kolem 100 milionů € a Bayern měl v plánu využít tyto finanční prostředky na splacení dluhu za výstavbu Allianz Areny.⁶⁹

Schickeria na tuto spekulaci reagovala choreografií na stadionu, která sestávala z plakátů se znakem Bayernu vyobrazeným jako koláčem, jenž postupně mizel po ukrajování dalších částí, a textem: „Jen 10 %? A co vlastně zbude?“⁷⁰, který kritizoval prodej dalších akcií klubu. Následovalo oficiální stanovisko skupiny zveřejněné na webových stránkách, ve kterém se *Schickeria* vymezila proti prodávání akcií, protože se podíl v klubu starém více než 110 let

---

⁶⁸ „Partner“, FC Bayern München, <https://fcbayern.com/de/club/partner> (staženo 16. března 2023).

⁶⁹ Jörg Althoff a Walter M. Straten, „Bayern hofft auf Audi-Millionen“, *Bild*, 18. září 2009, <https://www.bild.de/sport/fussball/kauft-sich-mit-100-millionen-bei-bayern-muenchen-ein-9795588.bild.html> (staženo 16. března 2023).

⁷⁰ (Překlad autora, originální znění: „Nur 10 %? Und was bleibt übrig?“) „Stellungnahme zum möglichen Verkauf von Vereinsanteilen an die Audi AG“, *Schickeria München*, https://schickeria-muenchen.org/pico/blog/137_News (staženo 16. března 2023).

nedá podle skupiny vyčíslit. Zároveň zde členové nabádali společnost Audi, aby nadále podporovala klub jako sponzor, pokud s ním chce být spojována i v budoucnu. Z vyjádření je cítit obava o ztrátu identity klubu, který tehdy z 90 % vlastnilo sdružení FC Bayern München e. V.⁷¹

I přes kritiku tohoto kroku bylo 26. listopadu 2009 na setkání akcionářů klubu oznámeno, že Audi AG získá ve třech etapách v období mezi březnem 2010 a červencem 2011 celkový podíl 9,09 % ve společnosti FC Bayern Mnichov AG. Tehdejší předseda představenstva Bayernu Karl-Heinz Rummenigge mj. podotkl, že strategické partnerství může Bayernu otevřít mnoho nových příležitosti, včetně nástupu na asijský trh, kde má Audi velmi silné zastoupení.⁷² Toto vyjádření i samotné uzavření obchodu odráží trend globalizace a komercializace sportu, proti kterému se *Schickeria* ohradila. Optimismus představitelů Bayernu a Audi ale sdílel také marketingový expert Alexander Krause, který v rozhovoru pro *Deutsche Welle* uvedl, že jde o hlubší vztah, který klubu zajišťuje větší bezpečnost.⁷³

Finanční stabilita je pro všechny sportovní kluby klíčová v dosáhnutí dlouhodobě úspěšných výsledků na sportovním poli. Bez ní by byla zároveň ohrožena samotná existence klubu. Ačkoliv se fanouškům ztráta podílu či vlastnictví části jejich klubu nelíbí, stále šlo o pouhý zlomek akcií. Partnerství navíc celku zajistilo nejen zmíněnou finanční stabilitu na další roky (které byly ovlivněny mj. koronavirovou pandemií), ale také pomohlo dotvořit globální značku FC Bayern Mnichov jako evropského velkoklubu.⁷⁴

4.2 Mezinárodní letiště v Dauhá a Qatar Airways

Uzavření partnerství s Qatar Airways předcházela zimní tréninková soustředění klubu na katarské půdě. V lednu 2016 došlo k podepsání spolupráce s mezinárodní letištěm „Hamad“ v Dauhá v hodnotě několika milionů euro. Výkonný ředitel Karl-Heinz Rummenigge při této příležitosti uvedl, že partnerství je dalším krokem v internacionalizaci Bayernu a k dohodě patří také podpora sociálních projektů či dialog o kritických politických tématech.⁷⁵

Za uzavření této spolupráce a pořádání tréninkových kempů v Kataru však vedení Bayernu čelilo kritice fanoušků i politiků, která narážela především na porušování lidských práv v zemi

---

⁷¹ Ibid.

⁷² „Audi AG steigt beim FC Bayern ein“, FC Bayern München, <https://fcbayern.com/de/news/2009/11/audi-ag-steigt-beim-fc-bayern-ein> (staženo 16. března 2023).

⁷³ Tamsin Walker, „Profitable Partnership“, *Deutsche Welle*, 27. listopadu 2009, <https://www.dw.com/en/audi-scores-a-stake-in-bayern-munich/a-4939852> (staženo 16. března 2023).

⁷⁴ Baena, „Global marketing strategy in professional sports. Lessons from FC Bayern Munich“, 664.

⁷⁵ Ross Dunbar, „Bayern criticized for Doha deal“, *Deutsche Welle*, 27. ledna 2016, <https://www.dw.com/en/bayern-munich-under-scrutiny-after-agreeing-sponsorship-deal-with-doha-airport/a-19008305> (staženo 16. března 2023).

a nelegální zacházení se zahraničními dělníky. Veřejnost vyčítala Bayernu dvojí metr – na jedné straně boj proti rasismu, podporu charitativních organizací a pomoc klubům potýkajících se s finančními problémy, na té druhé každoroční soustředění v zemi, kde nejsou dodržována lidská práva. Bayern se však odvolával na vyjádření tehdejšího ministra zahraničí a současného spolkového prezidenta Franka-Waltera Steinmeiera, který prohlásil, že na obchodním vztahu mezi klubem a katarskou společností nevidí nic špatného.⁷⁶

Další kontroverze vyvstaly v srpnu 2017, kdy proběhl přestup brazilského fotbalisty Neymara z týmu FC Barcelona do Paris Saint-Germain FC, klubu vlastněného katarskou společností Qatar Sports Investments. Jelikož je tato firma řízena samotným emirátem, sehrály v přestupu důležitou roli katarské finance, což vedení Bayernu v čele s Rummeniggem a Hoeneßem kritizovalo. Němečtí novináři však obviňovali bavorský klub z pokrytectví, protože jeho fotbalisté mezitím nosili na rukávech svých dresů reklamu na letiště v Dauhá, úzce spojené s katarským emirátem.⁷⁷

Na zimní soustředění v sezóně 2017/18 Bayern znovu odcestoval do Kataru. Při této příležitosti poskytl Rummenigge rozhovor deníku *Tageszeitung*, ve kterém vyzdvihl pozitivní signály z hlediska sociálního vývoje v Kataru. Pracovní skupina OSN v listopadu 2017 zastavila vyšetřování tohoto státu kvůli pracovním a životním podmínkám tzv. gastarbeiterů. Podle Rummeniggeho v tom hrál svou roli i fotbal, který zlepšil situaci dělníků v emirátu. Stanovisko mu měl potvrdit i tehdejší ministr zahraničí spolkové vlády Sigmar Gabriel.⁷⁸ Na toto tvrzení reagovali fanoušci v sekci *Südkurve*, kde má *Schickeria* velmi silné postavení, transparentem během zápasu proti Werderu Brémy, který se odehrál 21. ledna 2018. Vedle Rummeniggeho vyobrazeného s rajčaty namísto očí⁷⁹ stál nápis „Situace dělníků v Kataru se díky fotbalu zlepšila“.⁸⁰

I přes protesty fanoušků došlo o měsíc později navázáním partnerství s Qatar Airways k dalšímu prohloubení spolupráce s Katarem. Prostřednictvím krátké tiskové zprávy klub

---

⁷⁶ Stefan Matern, „Kritik wegen Katar: Jetzt äußert sich der FC Bayern“, *Tageszeitung*, 6. června 2017, <https://www.tz.de/sport/fc-bayern/fc-bayern-statement-zu-katar-vertrag-und-kontakt-zu-bundesregierung-zr-8382255.html> (staženo 16. března 2022).

⁷⁷ Pierre Winkler, „Kritik an Neymar-Deal passt nicht zu Katar-Werbung“, *Focus*, 16. srpna 2017, https://www.focus.de/sport/fussball/doppelmoral-des-fc-bayern-muenchen-kritik-an-nyemar-deal-passt-nicht-zu-katar-werbung_id_7478426.html (staženo 17. března 2023).

⁷⁸ Manuel Bonke, „Politische Lage in Katar: Das sagt Rummenigge der tz“, *Tageszeitung*, 1. ledna 2018, <https://www.tz.de/sport/fc-bayern/menschenrechtsverletzungen-in-katar-sagt-karl-heinz-rummenigge-zr-9490824.html> (staženo 17. března 2023).

⁷⁹ Poznámka autora: rajčata nahrazují zarudlé unavené oči, které symbolizují méně ostrážitě či unavené lidi. Jedná se o německé rčení „Tomaten auf den Augen haben“.

⁸⁰ (Poznámka autora: z důvodu délky odkazu bylo využito zkrácení URL) Torben Hoffmann (@Sky_Torben), „Statement der Fans aus der Südkurve“, Twitter, 21. ledna 2018, <https://1url.cz/crPrI> (staženo 17. března 2023).

oznámil, že katarské aerolinie nahradí od 1. července 2018 v roli platinového sponzora německého leteckého dopravce Lufthansa. Státní holding Qatar Airways Group, pod který spadá jak Qatar Airways, tak mezinárodní letiště v Dauhá, s Bayernem podepsal pětiletou smlouvu.⁸¹ Marketingový ředitel klubu Andreas Jung se ke spolupráci vyjádřil pozitivně, tento partner podle něj velmi dobře zapadá do strategie internacionalizace Bayernu. Jung však popřel, že by připadal v úvahu také prodej akcií katarským státním společností.⁸²

Rozhodnutí uzavřít prostřednictvím Qatar Airways dohodu s katarským emirátem vyvolalo na straně fanoušků Bayernu rozhořčení a protesty. Na valné hromadě klubu 30. listopadu 2018 vystoupil proti vedení (konkrétně proti Hoeneßovi a Rummeniggemu) příznivec a člen sdružení FC Bayern München e. V. Johannes Bachmayr. V jeho bezmála desetiminutovém projevu zazněly výtky vůči přestupové politice, vyjednávání s trenéry a manažery, chování k legendám klubu, ale také ke katarskému sponzoringu. „PSG napadáme jako státní klub z Kataru. Ale sponzoring od Kataru? Ten rádi přijmeme! Na jednu stranu se chlubíme odkazem Kurta Landauera, ale na druhou si píšeme postoj Katarců na rukávy,“ spílal fanoušek Bayernu.⁸³

Hoeneß reagoval na výroky Bachmayra v rozhovoru pro televizní stanici *sport1*, kde prohlásil, že dokud se mu člen klubu za tento „ofenzivní“ proslov neomluví, nechce s ním mluvit. Vedení klubu tak neprojevalo ambici hovořit s opačně naladěnými fanoušky, včetně skupiny *Schickeria*, o směřování identity klubu. O internacionalizaci nebo partnerství s katarskou společností přitom většina členů sdružení FC Bayern München e. V. nestála. Alespoň se v tomto smyslu vyjádřil sám Bachmayr, který tvrdil, že s ním souhlasí až 95 % členů klubu.⁸⁴

Na výroky Bachmayra navázali i fanoušci v *Südkurve*. Po dalším katarském zimním soustředění v lednu 2019 vyvěsili příznivci Bayer nu během zápasu proti Stuttgartu dne 27. ledna 2019 transparent, na kterém jsou vyobrazeni Hoeneß a Rummenigge s klapkami na očích se symbolem měny „€“. Funkcionáři si na plakátu pochvalují „výborné tréninkové

---

⁸¹ „FC Bayern mit neuem Airline-Partner“, FC Bayern München, <https://fcbayern.com/de/news/2018/02/presseerklarung-fc-bayern-mit-neuem-airline-partner> (staženo 20. března 2023).

⁸² Michael Ashelm, „Qatar Airways löst Lufthansa beim FC Bayern ab“, *Frankfurter Allgemeine*, 20. února 2018, <https://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/unternehmen/qatar-airways-loest-lufthansa-beim-fc-bayern-ab-15457658.html?profillogin> (staženo 20. března 2023).

⁸³ (Překlad autora, originální znění: „Wir gehen PSG übel an als Staatsverein von Qatar. Aber das Sponsoring aus Katar? Das nehmen wir gerne an! Wir rühmen uns zum einen für das Erbe Kurt Landauers, schreiben uns aber die Haltung der Kataris auf die Ärmel.“) „Brandrede! Fan des FC Bayern attackiert Uli Hoeneß“, 6:38-7:20, YouTube, naposledy upravené 1. prosince 2018, <https://www.youtube.com/watch?v=sJuVpXz4Yls> (staženo 20. března 2023).

⁸⁴ „FCB Mitglied reagiert auf Hoeneß“, *Sport1*, 30. srpna 2019, <https://www.sport1.de/news/fussball/bundesliga/2018/12/jahreshauptversammlung-bayern-fan-johannes-bachmayr-reagiert-auf-aussagen-von-uli-hoeneß> (staženo 20. března 2023).

podmínky“, ačkoliv za nimi jsou bičováni dělníci, kteří vytváří umělé hřiště na katarské půdě.⁸⁵ Další z protestů následoval v prosinci 2019 při utkání s Wolfsburgem, kdy byl k vidění v sektorech *Südkurve* transparent s nápisem: „A s Kafala Airways opět odlétají lidská práva!“⁸⁶ Příznivci upozornili na systém „Kafala“, kterému v Kataru podléhali pracovní migranti podílející se na stavbě stadionů pro fotbalové mistrovství světa v roce 2022. Pojem symbolizuje obtížné pracovní podmínky, řada dělníků byla po ukončení prací nechána napospas bez peněz a dokladů totožnosti v emirátu.⁸⁷

Před uzavřením stadionů z důvodu koronavirové pandemie stihli fanoušci ještě jeden protest proti přijímání peněz z Kataru. Před zápasem proti Augsburgu, který se odehrál 8. března 2020, označil Rummenigge ty příznivce Bayernu, kteří se v minulém kole ohrazovali proti Dietmaru Hoppovi (majiteli klubu TSG Hoffenheim porušující pravidlo 50+1), ošklivou tváří klubu. Během utkání fanoušci reagovali na jeho slova transparentem, na kterém stálo: „Velmi ošklivou tvář Bayernu ukazují ti, kteří berou krvavé peníze od Kataru.“⁸⁸

Fanoušci ze skupiny *Schickeria* a ostatních uskupení ze sektoru *Südkurve* dali několikrát najevo svou schopnost a zájem odchytil se od aktuálního směřování klubu (v podobě, jaké si ho představuje vedení) a pokusili se ho za využití transparentů, choreografií či nesouhlasných projevů změnit. Tento stav trval od roku 2016 a prvního uzavření smlouvy s Qatar Airways Group i za koronavirové pandemie, během které měli fanoušci vstup na fotbalová utkání omezený. Funkcionáři v čele s Rummeniggem a Hoeneßem však nadále bránili své kroky v médiích a na každoročních setkáních akcionářů, aniž by se snažili přiblížit požadavkům fanoušků. V březnu 2021 se Rummenigge při obhajobě politiky změny skrz sblížení odvolal i na kancléřku Angelu Merkelovou, která podle něj v roce 2018 vyzvala malé a střední německé podniky k navázání obchodních vztahů s Katarem.⁸⁹ Narativ ze strany vedení klubu se nezměnil ani po konci sezóny 2020/2021, kdy se Rummenigge stáhl ze své pozice ve prospěch Olivera Kahna. Funkci prezidenta klubu zastával po Hoeneßovi od listopadu 2019 Herbert Hainer.

---

⁸⁵ Andreas Knobloch, „Bitterböse Kritik an Hoeneß und Rummenigge: Bayern-Fans halten kreatives Banner hoch“, *Tageszeitung*, 29. ledna 2019, <https://www.tz.de/sport/fc-bayern/fc-bayern-muenchen-auf-tribuene-bitterboese-fan-kritik-an-hoeness-und-rummenigge-mit-banner-zr-11543193.html> (staženo 22. března 2023).

⁸⁶ (Překlad autora, originální znění: „Und wieder fliegen mit Kafala Airways die Menschenrechte davon!“)

⁸⁷ „Der FC Bayern wir die Kritik nicht los“, *Frankfurter Allgemeine*, 2. ledna 2020, <https://www.faz.net/aktuell/sport/fussball/bundesliga/kritik-an-fc-bayern-muenchen-wegen-trainingslager-in-qatar-16560951.html> (staženo 22. března 2023).

⁸⁸ (Překlad autora, originální znění: „Das ganz hässliche Gesicht des FC Bayern zeigen die, die Blutgeld von Katar+Co nehmen!“) „Rundumschlag: Fans des FC Bayern protestieren weiter“, *Abendzeitung*, 8. března 2020, <https://www.abendzeitung-muenchen.de/sport/fcbayern/rundumschlag-fans-des-fc-bayern-protestieren-weiter-art-489349> (staženo 22. března 2023).

⁸⁹ „Rummenigge verteidigt Bayern-Partnerschaft mit Katar“, *Zeit*, 21. března 2021, <https://www.zeit.de/news/2021-03/21/rummenigge-verteidigt-bayern-partnerschaft-mit-katar> (staženo 22. března 2023).

Právě proti těmto dvěma funkcionářům byl namířen protest, který se stal předzvěstí chaotického výročního zasedání v listopadu 2021, kde napětí fanoušků stojících proti vedení klubu kulminovalo. Dne 6. listopadu 2021 odehrál Bayern utkání proti Freiburgu, během něhož fanoušci vyvěsili plakát, na kterém Hainer s Kahnem drželi od krve vyčištěné bílé arabské róby (na jedné z nich bylo logo Qatar Airways) a kufry plné peněz. Nad funkcionáři stál nápis: „Za peníze vyčistíme všechno.“⁹⁰ Tvůrci choreografie odkazovali na termín *sportswashing*, který označuje snahu autoritářských režimů využívat velké sportovní akce nebo partnerství se sportovními kluby k zakrytí porušování lidských práv a vylepšení svého obrazu.⁹¹

Nevoli ke spolupráci s Katarem po tomto protestu nevyjadřovala jen *Schickeria* a *Südkurve*, nýbrž také další řadoví fanoušci a členové FC Bayern München e. V. Před setkáním akcionářů klubu zveřejnil příznivec Bayernu a právník Michael Ott výzvu k hlasování o neprodlení spolupráce s katarskými společnostmi po roce 2023. I kdyby byl návrh na zasedání úspěšně odhlasován, nebylo jisté, zda by pak dozorčí rada byla zavázána k přijetí takového rozhodnutí. Jak ovšem Ott sdělil serveru *The Athletic*, zveřejněním návrhu chtěl především vyvolat veřejnou debatu o morální odpovědnosti klubu.⁹²

Očekávané výroční zasedání klubu dne 25. listopadu 2021 otřásl už tak křehkým vztahem mezi vedením klubu a fanoušky. Ottův návrh na zrušení spolupráce s katarskými společnostmi byl zablokován zemským soudem v Mnichově, proto měl právník pouze možnost spontánního návrhu během zasedání, ke kterému potřeboval 75 % většinu.⁹³ Ani k tomuto hlasování však nedošlo, protože celé věci učinil přítrž člen prezidia předsedajícího schůzi a první místopředseda sdružení FC Bayern München e. V. Dr. Dieter Meyer. Ten odůvodnil zamítnutí spontánního návrhu nedostatkem přítomných členů z důvodu koronavirových opatření. Od těch členů, kteří se na valnou hromadu dostavili, se dočkal pouze nesouhlasných projevů, pískotu a bučení. „Můžete klidně bučet, ale já tu nedovolím hlasovat o nezákonných návrzích,“ reagoval na kritiku Meyer a pokračoval řečnickou otázkou. „Opravdu chcete, aby v budoucnu předsednictvo na Váš pokyn ovlivňovalo prodej hráčů A a B a nákup hráčů C a D?“⁹⁴

---

⁹⁰ Raphael Honigstein, „Why Bayern fans are holding the club to account over sponsorship deal with Qatar“, *The Athletic*, 12. listopadu 2021, <https://theathletic.com/2942520/2021/11/12/bayern-fans-holding-club-account-over-sponsorship-deal-qatar/> (staženo 22. března 2023).

⁹¹ Kamila Hladíková, „Olympiáda v Pekingu: Svátek sportu nebo „sportswashing“?“, *Sinopsis*, 25. ledna 2022, <https://sinopsis.cz/olympiada-v-pekingu-svatek-sportu-nebo-sportswashing/> (staženo 22. března 2023).

⁹² Honigstein, „Why Bayern fans are holding the club to account over sponsorship deal with Qatar“.

⁹³ Georg Holzner, „Pfiffe, Buhrufe, abgeschmetterte Anträge – und „Hainer raus“ – Rufe“, *kicker*, 26. listopadu 2021, <https://www.kicker.de/pfiffe-buhrufe-abgeschmetterte-antraege-und-hainer-raus-rufe-880310/artikel> (staženo 22. března 2023).

⁹⁴ (Překlad autora, originální znění: „Sie können gerne buhen. Ich werde hier nicht zulassen, dass wir über rechtswidrige Anträge abstimmen.“ a „Wollen Sie wirklich, dass in Zukunft das Präsidium auf Ihre Weisung den Einfluss dahin ausüben soll, dass die Spieler A und B verkauft und die Spieler C und D gekauft werden?“) „Die

V jiných zemích by k takovým otázkám pravděpodobně nedošlo. Ale Německo je se svým pravidlem 50+1 specifickým případem, kdy se fanoušci se zakoupeným členství přímo podílejí na rozhodnutích spojených s klubem a na volbě toho, kdo bude stát v čele jejich klubu. Předsednictvo je voleno s cílem, aby převzalo zodpovědnost za závažná rozhodnutí (jako jsou například nákupy hráčů), na kterých by se jinak při složitých vyjednáváních muselo shodnout desítky tisíc členů. Podobně jako se zodpovídají vlády v demokratických státech svým občanům, i demokraticky zvolené předsednictvo fotbalového klubu by mělo být odpovědné členům, tedy fanouškům. Jenže Meyer svým projevem zpochybnil roli členů a váhu jejich hlasů.

Michael Ott připravil pro výroční zasedání ještě jeden návrh týkající se katarského sponzorství, pro jehož přijetí potřeboval 75 % většinu. Návrh na zahrnutí Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod do klubových stanov byl přijat. Pro hlasovala výrazná většina 77,8 % přítomných členů, někteří z nich pak oslavili výsledek skandováním. Proti bylo mj. celé předsednictvo, tedy prezident Herbert Hainer, Oliver Kahn, Dieter Meyer a další. Přijatý návrh by teoreticky mohl zabránit uzavření nové smlouvy s katarskými společnostmi.⁹⁵

Po hlasování následovaly projevy přihlášených členů, někteří se však vůbec nedostali ke slovu. Vzhledem ke kritickému vyjadřování směrem k vedení klubu a debatě o spolupráci s Katarom se prezident Hainer rozhodl ukončit schůzi, ačkoliv se na některé vystupující nedostalo. Hainerovo závěrečné slovo doprovázel pískot členů v sále, fanoušci pak pokračovali bučením a pokřiky „Hainer ven! Hainer ven!“ a „My jsme Bayern, vy nejste! My jsme ti fanoušci, co nechcete!“⁹⁶ Na konci přispěl do debaty svým pohledem na věc také bývalý prezident Hoeneß, když prohlásil, že šlo o nejhorší událost, kterou kdy u Bayernu zažil.⁹⁷

V rozhovoru po ukončení valné hromady Hainer uvedl, že vedení se se členy rádo sejde u kulatého stolu, ale cílem obou stran musí být konstruktivní výměna názorů založená na faktech. Podněty členů vzal podle prezidentových slov management klubu na vědomí a situaci bude sebekriticky analyzovat.⁹⁸ V červenci 2022 v rámci Mnichovské bezpečnostní

Jahreshauptversammlung des FC Bayern München - ReLIVE“, 3:21:00-4:02:15, YouTube, naposledy upravené 25. listopadu 2021, https://www.youtube.com/watch?v=P_D39DT0IXg&t=12255s (staženo 23. března 2023).

⁹⁵ „FC Bayern: Tumulte und Katar-Ärger – JHV endet mit Eklat“, *Sportschau*, 26. listopadu 2021, <https://www.sportschau.de/fussball/bundesliga/bayern-umsatz-jhv-100.html> (staženo 23. března 2023).

⁹⁶ (Překlad autora, originální znění: „Hainer raus! Hainer raus!“ a „Wir sind Bayern – und ihr nicht! Wir sind die Fans, die ihr nicht wollt!“) „Wegen Katar: Eskalation auf der JHV des FC Bayern München! Fans buhen und rufen „Hainer raus!“, 2:00-2:52, YouTube, naposledy upravené 26. listopadu 2021, https://www.youtube.com/watch?v=_945dp90aMg&t=110s (staženo 23. března 2023).

⁹⁷ „FC Bayern: Tumulte und Katar-Ärger – JHV endet mit Eklat“, *Sportschau*.

⁹⁸ Manuel Bonke a Philipp Kessler, „Wir hatten eine unruhige Nacht“: Bayern-Präsident Hainer im Interview über die eskalierte Versammlung“, *Tageszeitung*, 26. listopadu 2021, <https://www.tz.de/sport/fc-bayern/fc-bayern->

konference ke schůzce mezi představiteli vedení a členy klubu z řad fanoušků opravdu došlo, u stolu však zasedli také představitelé Kataru (např. velvyslanec Kataru v SRN) nebo Sigmar Gabriel, bývalý ministr zahraničních věcí SRN. Tato skupina čelila od členů skupiny *Club Nr. 12* a ostatních příznivců desítkám otázek týkajících se lidských práv, antisemitismu nebo financí. V odpovědích se mimo jiné píše, že Bayern již mnoho let staví na diskusi o hodnotách, zájmech a respektu k jiným národům. Jako zástupce německého sportu se klub hlásí k normativním myšlenkám a hodnotám německé liberální demokracie.⁹⁹

Odpovědi však nesplnily očekávání fanoušků Bayernu. Podle skupiny *Club Nr. 12* se dá nazvat pokrokem, že vedení na otázky reaguje, ale odpovědi jsou podle ní příliš vágní. V říjnu 2022, měsíc před zahájením katarského MS ve fotbale, došlo k dalším ostrým výměnám názorů na valné hromadě klubu. Bývalý prezident klubu Hoeneß například na adresu Michaela Otta prohlásil, že jeho vystoupení (ve kterých protestuje proti partnerství) jsou trapné, a že se nejedná o valnou hromadu organizace Amnesty International, nýbrž Bayernu.¹⁰⁰

Zda vedení klubu prodlouží smlouvu s Qatar Airways, která vyprší v létě 2023, nebylo v dubnu téhož roku stále jasné. Podle březnové zprávy bulvárního internetového média *FCB Inside* jedná management o nové smlouvě s představiteli katarské společnosti. Informaci měl médiu potvrdit také bývalý prezident Hoeneß.¹⁰¹ Ať už však spolupráce skončí či nikoliv, toto sponzorství zažehlo zdaleka největší spory mezi vedením klubu a fanouškovskou sférou vedenou skupinou *Schickeria*. Vrchol těchto sporů představovala valná hromada klubu v listopadu 2021, která se na jejím konci změnila v naprostý chaos. Zda spory budou nadále pokračovat však závisí na tom, zda vedení s katarskými společnostmi smlouvu prodlouží.

Podepsáním těchto partnerství vedení klubu přispělo ke katarskému *sportswashingu*. Management, opíraje se o podporu spolkové vlády a výroky bývalého ministra zahraničních věcí SRN Sigmara Gabriela, upřednostnil ekonomické zájmy nad ochranou lidských práv v Kataru, přestože argumentoval zlepšením situace v lidskoprávní oblasti po jeho vstupu do regionu. Spolupráce naplno odhalila fakt, že sport a politika se v mnoha případech (včetně tohoto) oddělit jednoduše nedají.

---

muenchen-praesident-herbert-hainer-interview-jahreshauptversammlung-eskalation-katar-91142061.html (staženo 22. dubna 2023).

⁹⁹ „Nach dem Round Table des FC Bayern – Fragenkatalog mit Antworten“, FC Bayern München, naposledy aktualizováno 11. října 2022, <https://fcbayern.com/de/news/2022/10/round-table-des-fc-bayern---fragenkatalog-mit-antworten> (staženo 22. dubna 2023).

¹⁰⁰ Matt Ford, „Bayern Munich defer Qatar decision, but fault lines remain“, *Deutsche Welle*, 16. října 2022, <https://www.dw.com/en/bayern-munich-defer-qatar-decision-but-fault-lines-remain/a-63418536> (staženo 22. dubna 2023).

¹⁰¹ Alex Frieling, „Hoeneß bestätigt: Bayern verhandelt mit Qatar Airways über eine Vertragsverlängerung“, *FCB Inside*, 7. března 2023, <https://fcbinside.de/2023/03/07/hoeness-bestaetigt-bayern-verhandelt-mit-qatar-airways-ueber-eine-vertragsverlaengerung/> (staženo 22. dubna 2023).

5 Schickeria a zápasové dny

Zápasový den (tzv. matchday, v německém jazyce se jedná o ustálený pojem *Spieltag*) představuje nejen datum, na které je utkání naplánováno, ale také soubor všech událostí, které se během dne odehrají v souvislosti se zápasem. Pod matchday spadají výnosy z prodeje vstupenek, merchandisingu nebo občerstvení. V rozpočtech německých fotbalových klubů tvoří nezanedbatelnou částku, protože kvůli pravidlu 50+1 se celky nemohou spolehnout na peníze investorů, jako např. v Anglii nebo jiných evropských zemích.

Příjmy Bayernu ze zápasových dnů se mezi lety 2011 až 2019 pohybovaly okolo 80 až 100 milionů €. Například v sezóně 2013/14 představovaly příjmy ze zápasových dnů 18 % celkových výnosů klubu.¹⁰² Částka se tehdy vyšplhala k 88 milionům € a jednalo se o páté největší číslo ze všech fotbalových klubů na světě. Bayern navíc profituje z vlastnictví svého vlastního stadionu, mnichovské Allianz Areny. Díky tomu nemusí platit za pronájem stadionu a přímo získává finance nejen z prodeje občerstvení a dalšího sortimentu na vlastních zápasech, ale také na koncertech nebo zápasech německé fotbalové reprezentace. Přestože je Německo považováno za zemi s poměrně nízkými cenami fotbalových vstupenek, i za lístky inkasuje Bayern vysoké částky, protože se těší průměrné návštěvnosti přes 71 tisíc diváků.¹⁰³

Fanoušky ze Schickerie může uspokojujivá finanční situace klubu těšit, zároveň však stojí proti zvyšujícím se cenám vstupenek či proti z jejich pohledu nesmyslným časům zápasů. Jelikož záležitosti jako rozpisy utkání nebo prodej televizních práv spadají pod Německou fotbalovou ligu (Deutsche Fußball Liga, DFL), která se stará o organizaci dvou nejvyšších ligových soutěží v Německu,¹⁰⁴ nahlíží tato kapitola nejen na vztah Schickerie a Bayernu, ale také na přístup fanouškovské skupiny k DFL.

5.1 Ceny vstupenek

Ačkoliv Bundesliga patří k nejkvalitnějším fotbalovým soutěžím v Evropě, disponuje zároveň jedněmi z nejlevnějších zápasových lístků. Německá liga si také drží jednu z nejvyšších návštěvností v Evropě. Ve mnoha městech lístky často zahrnují oprávnění cestovat městskou hromadnou dopravou v den zápasů.¹⁰⁵ Allianz Arena je na zápasy Bundesligy rozdělena do několika cenových kategorií. Stojící fanoušci v *Südkurve*, která patří do paté (nejnižší)

---

¹⁰² "Bayern Munich revenue 2008-2022, by stream", Statista, naposledy upravené 31. ledna 2023, <https://www.statista.com/statistics/250856/revenue-of-bayern-munich-by-stream/> (staženo 11. dubna 2023).

¹⁰³ Baena, „Global marketing strategy in professional sports. Lessons from FC Bayern Munich“, 668.

¹⁰⁴ „About“, Deutsche Fußball Liga, <https://www.dfl.de/en/about/> (staženo 11. dubna 2023).

¹⁰⁵ Merkel, „Football fans and clubs in Germany: conflicts, crisis and compromises“, 370.

cenové kategorie, zaplatí za vstup na jeden zápas 15 €. Takový nákup by však mohl být proveden jen ojedinele, jelikož většina vstupenek v sektoru na stání se pořizuje na celou sezónu. Cena permanentky byla pro ročník 2022/23 stanovena na 160 €. ¹⁰⁶

Členy Schickerie s permanentními vstupenkami tak vyjde jeden bundesligový zápas na 9,41 €, což je v porovnání s ostatními evropskými ligami rarita. Proto skupina protestuje proti cenám lístkům na Bundesligu jen ojedinele. Příkladem může být vyjádření skupiny z ledna 2009, kde *Schickeria* vyjádřila znepokojení nad rostoucími cenami na zápasy Bayernu. ¹⁰⁷ Obavy se však už tehdy týkaly spíše cen na venkovních stadionech, protože bavorský velkoklub je v celém Německu velkým lákadlem a na zápasech s ním chtějí ostatní celky vydělat.

Bývalý prezident DFL Christian Seifert tvrdí, že lístky zůstávají levné, protože německé kluby nemají ve zvyku po svých fanoušcích, kteří mnohdy platí ještě za členství, chtít více peněz. ¹⁰⁸ Za to v Lize mistrů, které se Bayern pravidelně účastní, je situace naprosto odlišná a kluby si ceny lístků nastavují podle jejich představ. Jediné omezení zavedla Unie evropských fotbalových asociací (Union Européenne de Football Association, UEFA) v roce 2019, kdy nastavila cenový strop na lístky pro fanoušky hostujících týmů na 70 €. ¹⁰⁹ Protože jde o jednu z nejatraktivnějších fotbalových soutěží světa, vstupenky se prodávají za vysoké ceny. Místo na zápase Ligy mistrů během sezóny 2022/23 v první cenové kategorii stálo v Allianz Aréně 150 €, zatímco na Bundesligu jen 80 €. Vedení se však stále snaží vyjít Schickerii a ostatním aktivně fandícím skupinám vstříc, lístky na Ligu mistrů je vyjdou jen na 19 €. ¹¹⁰

Před rokem 2019 a zavedením cenového stropu došlo k několika protestům skupin *Schickeria*, *Club Nr. 12.* a dalších podporujících uskupení proti cenám lístkům v evropských pohárových soutěžích. V říjnu 2015 během skupinového zápasu Ligy mistrů s Arsenallem ukázali fanoušci Bayernu transparenty s nápisem: „64 liber za lístek, ale bez fanoušků fotbal nestojí za nic.“ Fanoušci Arsenalu reagovali na protest potleskem. ¹¹¹ O dva týdny později zveřejnili fanoušci prohlášení, ve kterém nabádali k diskuzi o cenách vstupenek v soutěžích

---

¹⁰⁶ „Tickets“, FC Bayern München, <https://fcbayern.com/de/tickets> (staženo 12. dubna 2023).

¹⁰⁷ „Stell dir vor der FC Bayern spielt und keiner geht hin“, Schickeria München, https://schickeriamuenchen.org/pico/blog/122_News (staženo 12. dubna 2023).

¹⁰⁸ Jamie Jackson, „How the Bundesliga puts the Premier League to shame“, *The Guardian*, 11. dubna 2010, <https://www.theguardian.com/football/blog/2010/apr/11/bundesliga-premier-league> (staženo 12. dubna 2023).

¹⁰⁹ „UEFA caps ticket prices for away fans“, UEFA, naposledy upraveno 30. srpna 2019, <https://www.uefa.com/insideuefa/news/0254-0f8e6ed19f11-4944db34b548-1000--uefa-caps-ticket-prices-for-away-fans/> (staženo 12. dubna 2023).

¹¹⁰ „Tickets“, FC Bayern München.

¹¹¹ (Překlad autora, originální znění: „£64 a ticket, but without fans football is not worth a penny“) „Bayern Munich fans stage protest against £64 Arsenal tickets“, *The Guardian*, 21. října 2015, <https://www.theguardian.com/football/2015/oct/20/bayern-munich-fans-arsenal-protest> (staženo 13. dubna 2023).

UEFA. Za špatný příklad dali anglické prostředí, kde si značná část příznivců po každoročním zvyšování cen už nemůže sezónní vstupenky dovolit. Dále je ve vyjádření akcentována podpora pro fanoušky hostujících týmů na pohárových zápasech, protože právě oni přispívají k atraktivitě zápasů a navíc musí vynakládat finance za cestování.¹¹²

Dne 9. listopadu 2017 vydala *Schickeria* rovnou dvě stanoviska, která se týkala vysokých cen. Nejprve příznivci protestovali proti lístkům za 75 € na utkání v Paříži, načež oznámili, že na následujícím venkovním zápase Bayernu v Lize mistrů proti Anderlechtu Brusel se skupina neobjeví. Cenu vstupenek totiž bruselský celek stanovil na 100 €, a přestože *Schickeria* ocenila vstřícný krok vedení Bayernu, které se rozhodlo přispět na lístky a snížit pro fanoušky cenu na 70 €, jejich rozhodnutí neodjet na zápas se nezměnilo.¹¹³

Po zavedení cenového stropu vyjádřili fanoušci Bayernu nesouhlas s cenou lístků například na půdě českého týmu FC Viktoria Plzeň. Ve společném prohlášení *Club Nr. 12* a dalších skupin v *Südkurve* stojí, že cena na skupinový zápas Ligy mistrů mezi Plzní a Bayernem hraném v říjnu 2022 byla oproti běžným cenám na utkání české nejvyšší soutěže navýšena o 500 %. Tomuto navýšení nedokázal strop organizace UEFA zabránit, jelikož Viktoria Plzeň cenu lístků pro fanoušky Bayernu stanovila přesně na 70 €. ¹¹⁴ Příznivci Bayernu v tomto případě bojkotovali prvních dvanáct minut utkání a na svůj sektor umístili nesouhlasný text.¹¹⁵

Pokud se ceny lístků na pohárové zápasy budou nadále zvedat, dají se očekávat další projevy nevole ze strany fanoušků. Nesouhlas *Schickerie* je však v tomto případě namířen především na ostatní kluby a organizaci UEFA, která by podle fanoušků měla lépe zasahovat do procesu cenotvorby. Na příkladu cen vstupenek je naopak ukázáno, že *Schickeria* oceňuje vstřícné kroky vedení Bayernu, ať už jde o stanovení příznivých cen lístků do části *Südkurve* na zápasy v Allianz Areně nebo příspěvky fanouškům na výjezdy do zahraničí. Kritická loajalita tak není jen o hledání negativ, ale také podpoře pozitivních kroků. Z hlediska cen vstupenek vztah *Schickerie* a vedení Bayernu funguje dobře.

---

¹¹² „Ticketpreise: Diskussionsaufruf an die Fussballfans in Europa“, *Südkurve München*, <https://suedkurve-muenchen.org/2487/> (staženo 13. dubna 2023).

¹¹³ „Spieltagsinfos Anderlecht“, *Südkurve München*, <https://suedkurve-muenchen.org/page/16/> (staženo 14. dubna 2023).

¹¹⁴ „500% price increase? Fuck you! Erklärung zu den Eintrittspreisen für das Spiel Viktoria Pilsen – FC Bayern“, *Südkurve München*, <https://suedkurve-muenchen.org/erklaerung-zu-den-eintrittspreisen-pilsen-fc-bayern/#more-10709> (staženo 3. dubna 2023).

¹¹⁵ Matt Ford (@matt_4d), „Bayern Munich boycotting the opening twelve minutes away at Viktoria Plzen in protest at €70 tickets“, Twitter, 12. října 2022, https://twitter.com/matt_4d/status/1580275959348924418?lang=cs (staženo 3. dubna 2023).

5.2 Vysílací časy

Rozpis zápasů Bundesliga je mnohem méně roztržštěný než v jiných evropských fotbalových soutěžích. Jedná se o jednoduché schéma, které se mění jen ojediněle, např. kvůli nepříznivým vlivům počasí. Předehrávka kola se hraje v pátek večer ve 20:30. V sobotu je na programu nejvíce zápasů, čtyři až pět z nich vždy odpoledne v 15:30, jedno utkání pak večer v 18:30. Zbylá utkání (dvě až tři) vychází na nedělní odpoledne a večer. DFL nasazuje jednotlivé celky do utkání tak, aby byl naplněn zájem televizních společností, přičemž se dbá i na infrastrukturní hlediska (snaha předejít dopravním zácpám v Porúří, kde sídlí hned několik celků).¹¹⁶

Pro fanoušky klubů může být rozpis zápasů ožehavým tématem ze dvou důvodů. Tím prvním je cestování na venkovní zápasy. Pokud Bayern bude muset podle rozpisu nastoupit v neděli večer k zápasu např. v Bielefeldu nebo Wolfsburgu, fanoušci nebudou spokojeni, protože mnoho z nich nebude moct odjet podpořit svůj klub kvůli brzkému vstávání následujícího dne. V bundesligové sezóně 2017/18 nacestoval Bayern (a spolu s ním jeho fanoušci) 17 378 kilometrů – nejvíce ze všech celků. Mnichov totiž leží daleko od ostatních bundesligových týmů, např. fanoušci z Porúří nacestují méně kilometrů, protože v regionu sídlí mnoho klubů.¹¹⁷ S větším množstvím cestování souvisí i uhlíková stopa tvořená dopravou týmů a jejich příznivců. Podle studie Christiana Loewena a Pamelý Wickerové byla uhlíková stopa fanoušků Bayernu cestujících na zápasy v sezóně 2018/19 dvakrát vyšší než průměrná hodnota příznivců ostatních bundesligových týmů.¹¹⁸ K těmto tématům se však fanoušci ze Schickerie prozatím nevyjadřovali.

Zavedení pondělních utkání je druhým bodem, který příznivce s DFL rozděluje. Na jaře 2016 rozhodla DFL, že z důvodů prvomájových slavností a vyčerpání policejních orgánů se bude jeden ze zápasů 32. kola Bundesliga hrát v pondělí večer. V reakci na toto rozhodnutí vydala *Schickeria* prohlášení, v němž tvrdí, že zájmy fanoušků nehrají v úvahách o rozpisu zápasů roli, na rozdíl od zvýšených příjmů z vysílání. Dále skupina vyjádřila obavu z chystaného přerozdělování televizních práv, protože součástí výběrového řízení bylo také odehrání pěti pondělních zápasů.¹¹⁹ Během zápasu proti Frankfurtu hraného 2. dubna 2016

---

¹¹⁶ Merkel, „Football fans and clubs in Germany: conflicts, crisis and compromises“, 370-371.

¹¹⁷ Rüdiger Köhn, „Die Fußball-Karawane“, *Frankfurter Allgemeine*, 20. září 2017, <https://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/fussball-fans-fahren-zehntausende-kilometer-zu-auswaertsspielen-15206144.html> (staženo 17. dubna 2023).

¹¹⁸ Christian Loewen a Pamela Wicker, „Travelling to Bundesliga matches: the carbon footprint of football fans“, *Journal of Sport & Tourism* 25, č. 3 (2021): 262, <https://doi.org/10.1080/14775085.2021.1932562> (staženo 25. března 2023).

¹¹⁹ „Für Fangerechte Anstosszeiten – Gegen Montagsspiele“, *Südkurve München*, <https://suedkurve-muenchen.org/2698/> (staženo 17. dubna 2023).

pak fanoušci vyvěsili transparenty, kterým dominoval ten s textem: „Fanoušci Bayernu proti pondělním zápasům“.¹²⁰

Před začátkem sezóny 2017/18 podepsala DFL novou mediální smlouvu v hodnotě 4,64 miliardy €, ve které bylo potvrzeno zavedení pěti pondělních zápasů.¹²¹ Mezi fanouškovskými skupinami v celé Bundeslize se zvedla vlna nevole. K protestům se připojila i *Schickeria*, která 24. září 2018 vydala společně s dalšími skupinami v *Südkurve* prohlášení o bojkotování podpory týmu v prvních dvaceti minutách utkání proti Augsburgu o den později. Příznivci považovali pondělní zápasy za symbol rostoucí komercializace fotbalu.¹²²

Pod tlakem fanouškovských skupin DFL v listopadu 2018 rozhodla, že pondělní zápasy nebudou součástí dalšího vyjednávání o poskytnutí televizních práv na vysílání Bundesligy. Přestože úsilí Schickerie a jiných uskupení skončilo úspěchem, protest na přelomu listopadu a prosince 2018 pokračoval.¹²³ Nyní už fanouškům nešlo o pondělní zápasy, nýbrž o nesouhlas se směřováním fotbalu jako takového. Ve vyjádření Schickerie k protestu se píše, že dnešní fotbalový svět nemá nic společného s hodnotami, jako jsou spravedlnost nebo solidarita. Důležitý je především zisk, což dlouhodobě ukazuje chování DFL. Proti tomuto vývoji se fanoušci rozhodli protestovat. Během zápasů 13. kola tehdejší sezóny se sice fanouškovské skupiny na německých stadionech ocitli ve svých sektorech, ale po dobu celého prvního poločasů své týmy nijak nepodporovali.¹²⁴

V sezóně 2022/23 už pondělní zápasy v rozpisu Bundesligy nefigurují. Vyvíjenou aktivitou a protesty tedy fanoušci dosáhli svého cíle, avšak jen částečně, protože komercializace stále ohrožuje jejich pohled na fotbal. Během tohoto ročníku se například spekuluje o plánech DFL prodat akcie sesterské společnosti, která bude řídit prodej televizních práv. Pravidlo 50+1, na jehož zachování fanouškovským skupinám obzvlášť záleží, by však mělo zůstat nedotčeno.¹²⁵

---

¹²⁰ „Bayern-Fans spotten mit Choreografie über Montagsspiele“, *Tageszeitung*, 2. dubna 2016, <https://www.tz.de/sport/fc-bayern/fc-bayern-eintracht-frankfurt-fans-spotten-choreografie-ueber-montagsspiele-zr-6274019.html> (staženo 17. dubna 2023).

¹²¹ „Bundesliga Monday games to be discontinued“, *Deutsche Welle*, 21. listopadu 2018, <https://www.dw.com/en/bundesliga-monday-games-to-be-discontinued-as-fan-protests-persist/a-46390559> (staženo 17. dubna 2023).

¹²² „Protest-Spieltag gegen den DFB beim Augsburg-Spiel“, *Südkurve München*, <https://suedkurve-muenchen.org/protest-spieltag-gegen-den-dfb-beim-augsburg-spiel/> (staženo 17. dubna 2023).

¹²³ „Bundesliga Monday games to be discontinued“, *Deutsche Welle*.

¹²⁴ „Bundesweite Proteste vom 30.11. bis 3.12.“, *Südkurve München*, <https://suedkurve-muenchen.org/bundesweite-proteste-vom-30-11-bis-3-12/> (staženo 17. dubna 2023).

¹²⁵ Matt Ford, „German fan protests: What is the Bundesliga’s investor plan?“, *Deutsche Welle*, 9. dubna 2023, <https://www.dw.com/en/german-fan-protests-what-is-the-bundesligas-investor-plan/a-65267758> (staženo 18. dubna 2023).

Vedení Bayernu by na základě jeho postojů a přístupu ke komercializaci ve fotbale pravděpodobně upřednostnilo vyšší zisky z prodeje televizních práv. *Schickeria* a management klubu se tedy znovu nachází v názorovém střetu. Nutno však dodat, že v tomto případě se jedná o záležitost, která se týká drtivé většiny fanouškovských uskupení a vedení klubů, jež tyto skupiny podporují. Zároveň si tyto skupiny vůči DFL a vedení dokáží vynutit vyslechnutí svých stanovisek a nátlak přetavit v konkrétní výsledky. Co se týče vztahu Schickerie k DFL, rozhodně nemůže být označen za pozitivní.

Závěr

FC Bayern Mnichov je nejúspěšnějším fotbalovým klubem v Německu. Mezi cíle celku a fanoušků bezesporu patří, aby si tuto pozici i nadále udržel. K tomu však vedou rozdílné cesty, na které má vedení klubu a fanouškovská skupina *Schickeria* odlišný názor. Management chce udržet pozici a hodnotu celku skrz komercializaci a internacionalizaci, zatímco fanoušci o takovou cestu nestojí. Stejně představy obou stran týkající se identity klubu nemusí být po jednotlivých sporech zřetelné, dokud však fanoušci zároveň setrvávají klubovými členy (v Bundeslize platí tzv. pravidlo 50+1), musí příznivci s vedením do určité míry táhnout za jeden provaz, aby byl klub úspěšný.

Kritická loajalita fanoušků v tomto ohledu klubu prospívá. Ervin Staub ve svém díle *The Psychology of Good and Evil* definuje kritickou loajalitu jako oddanost konečnému blahu skupiny a univerzálním lidským ideálům a hodnotám namísto politice a postupu, který skupina v daném okamžiku přijala. Koncept představuje také ochotu a schopnost odchýlit se od současného směřování své skupiny, tedy nikoli ho jen podporovat, ale také tomuto směřování vzdorovat a pokoušet se ho změnit.

Schickeria je oddaná konečnému blahu skupiny (v tomto případě klubu). Avšak „blaho“ se v jejich očích liší od postupu a politiky, kterou přijalo současné vedení Bayernu – neochotu přistoupit na požadavky fanoušků týkající se úprav nového stadionu nebo uzavírání smluv se společnostmi státu, který porušuje lidská práva. Tomuto směřování skupina vzdoruje a pokouší se ho změnit za pomoci nezávislého postoje, tudíž se nejedná jen o slepé následování a chválu klubového managementu. *Schickeria* jednoduše chce být slyšet, protože z pozice aktivních fanoušků a mnohdy i členů představuje významnou součást klubu. Usiluje o to, aby klub fungoval v souladu s dodržováním lidských práv, skupina odmítá jakoukoli diskriminaci, xenofobii, rasismus či antisemitismus. Skupina bojuje proti komercializaci, chce, aby byl fotbal přístupný co největší mase lidí, a aby klub navazoval na své základní hodnoty, ke kterým nemusíme počítat pouze zájem na úspěšnosti klubu.

Už krátce po založení stavěl Bayern na kosmopolitismu či toleranci. Ačkoliv se boj Schickerie proti internacionalizaci může zdát v rozporu s těmito hodnotami, o blízkosti skupiny k těmto zásadám svědčí už jen účel založení sdružení Kurt-Landauer-Stiftung – organizování a realizace sociálních projektů pomáhajících lidem v nouzi, osobám pronásledovaných z politických, rasových nebo náboženských důvodů a uprchlíkům. Zásadnější problém z tohoto hlediska představuje partnerství uzavřené vedením klubu se společností vlastněnou státem, který porušuje lidská práva. Management se přitom zaštiťuje politickou podporou

nebo konzultacemi s nejvyššími představiteli SRN a Kataru. Na příkladu spolupráce se společností Qatar Airways je tak naplno vidět, jak je sport provázán s politikou. Tato linka má potenciál k rozvinutí v dalších akademických debatách a pracích, momentálně společností hýbe například diskuze o (ne)účasti ruských sportovců na olympijských hrách.

Cílem této bakalářské práce bylo odhalit strategie podpory pro fotbalový klub Bayern Mnichov od fanoušků sdružených ve skupině *Schickeria*, při zaměření se na odlišnou hodnotovou a politickou orientaci klubu a fanoušků, a odkrýt fungování vztahu skupiny a klubu, přestože se oba subjekty od sebe v mnohých věcech liší. Proč *Schickeria* podporuje Bayern, když je k jeho rozhodnutím a nastavením tak kritická?

Schickeria svůj oblíbený klub i nadále podporuje, protože její členové se cítí být nositeli jeho hodnot. Celek se od založení prezentoval jako kosmopolitní, tolerantní a studentský, v té době navíc finance nehrály takovou roli jako dnes. Na tyto hodnoty se *Schickeria* snaží navázat. Bez její přítomnosti by se celek musel obejít bez financí za nakoupené celosezónní lístky, a především by přišel o aktivní podporu, která mnohdy rozhoduje domácí zápasy. Díky zakoupenému členství a pravidlu 50+1 se skupina nachází v roli „hlídacího psa“, který kriticky přistupuje ke kontroverzním krokům vedení. Pozitivní kroky se však neštití ocenit.

Věcí či událostí, na které vedení Bayernu a *Schickeria* názor sdílejí, se najde hned několik. *Schickeria* si velmi cenila finanční podpory od vedení klubu pro fanoušky cestující na venkovní zápasy. Co se týče nastavení cen lístků na domácí zápasy v Allianz Areně, panuje mezi oběma stranami také vřelý vztah. Ceny do aktivně fandících sektorů nejsou nastaveny jen tak vysoko, aby si vstupenky mohla dovolit co nejširší skupina lidí. Přístup k historii klubu, její připomínání a oceňování legend, je pro management a příznivce také důležitý. Snad nejlepší vztahy mezi aktéry za dobu fungování skupiny zavládly poté, co *Schickeria* obdržela cenu Julia Hirsche od DFB za připomínání odkazu bývalého prezidenta klubu Kurta Landauera.

Téma aktivních fanouškovských skupiny a ultras hnutí nejen v Německu je specifické uzavřeností těchto subjektů. *Schickeria* se nevyjadřuje zdaleka ke všem záležitostem, které se jí či Bayernu týkají. Zároveň je velmi obtížné kontaktovat členy skupiny, protože z obav před postihy od policejních orgánů upřednostňují zůstat anonymní. Případný rozhovor s některým ze členů skupiny by mohl diskusi v této oblasti posunout na další úroveň, protože by mohl nastínit motivace členů skupiny, a především její hierarchii. Ultras hnutí dnes patří mezi subkultury, jejichž vnitřní fungování není zcela odhaleno. Otevřeností by tyto skupiny docílily větší transparentnosti. Je však nutné dodat, že mnoho členů těchto skupin bere anonymitu za jejich základní hodnotu a vzdalo by se jí jen těžko.

Summary

FC Bayern Munich is the most successful football club in Germany. The goal of the club and its fans is undoubtedly to maintain this position. However, this goal could be achieved through different paths, on which the club management and *Schickeria* have different opinions. The management wants to maintain the position and value of the club through commercialisation and internalisation, while the fans are not keen on such a path. The same vision of both sides regarding the identity of the club may not be clear after individual disputes, but as long as the fans remain club members (in the Bundesliga there is a so-called 50+1 rule), the supporters and the management have to work together to some extent to make the club successful.

From this point of view, the critical loyalty of the fans benefits the club. In *The Psychology of Good and Evil*, Ervin Staub defines critical loyalty as a commitment to the group's ultimate welfare and to universal human ideals and values, rather than to a policy or course of action adopted by the group at any particular time. It also means the willingness and capacity to deviate from the current direction of one's group that itself is in opposition to existing government policies and actions.

Schickeria is committed to the group's ultimate welfare (in this case, the club's welfare). However, 'welfare' in *Schickeria*'s eyes differs from the actions and policies adopted by Bayern's current management – an unwillingness to accede to fans' demands for improvements to the new stadium or contracting with companies of a state that violates human rights. This is a policy that the group is resisting and trying to change with an independent stance, thus it is not just a matter of blindly following and praising the club's management. *Schickeria* simply wants to be heard because, as active fans and often members, they are an important part of the club. It seeks to ensure that the club operates in accordance with respect for human rights, and the group rejects any discrimination, xenophobia, racism or antisemitism. The group fights against commercialisation, wants football to be accessible to as many people as possible, and requires the club to be built on its core values, which do not necessarily include only the club's intention to be successful.

Shortly after its foundation, Bayern accepted values such as cosmopolitanism or tolerance. Although the *Schickeria*'s fight against internationalisation may seem at odds with these values, the group's closeness to these principles is evidenced by the very purpose of the Kurt-Landauer-Stiftung – to organise and implement social projects that help people in need, those persecuted for political, racial or religious reasons, and refugees. A more fundamental problem in this

respect is the partnership negotiated by the club's management with a company owned by a state that violates human rights. In doing so, the management is shielded by political support or consultations with officials and politicians in Germany or Qatar. The example of the cooperation with Qatar Airways shows how sport is intertwined with politics. This line has a potential to be developed in other academic debates and papers, for example, the current discussion about the (non-)participation of Russian athletes at the Olympics.

The aim of this bachelor thesis was to uncover the strategies of support for FC Bayern Munich from the fans associated with the *Schickeria* group, focusing on the different value and political orientation of the club and the fans, and to reveal the functioning of the relationship between the sides, although the two entities differ in many ways. Why does *Schickeria* support Bayern when it is so critical of its decisions?

Schickeria continues to support its favourite club because its members feel they are the bearers of its values. Since its establishment, the club has presented itself as cosmopolitan, tolerant and student-oriented, and at that time finances did not play such a big role as they do today. *Schickeria* is trying to build on these values. Without its presence, the club would have to work without the money spent for the season tickets and, above all, it would lose the active support that could often decide the home games. Thanks to purchased memberships and the 50+1 rule, the group find itself in the role of a "watchdog" that is critical of controversial actions and decisions of the management. However, *Schickeria* is not shy to acknowledge the positive steps.

There are several issues or events on which the Bayern management and *Schickeria* share the same opinion. The group greatly appreciated the financial support from the club's management for fans travelling to away games. There is also a warm relationship between the two parties when it comes to setting ticket prices for home games at the Allianz Arena. The prices to the actively supporting sectors are not high so that the widest possible group of people could afford tickets. The approach to the club's history, commemorating it and appreciating the legends, is also important for both the management and the supporters. Perhaps the most ideal relationship between both sides prevailed after *Schickeria* received the Julius Hirsch Award from the DFB for commemorating the legacy of former club president Kurt Landauer.

The issue of active fan groups and ultras movements, not only in Germany, is specific because of its introversion. *Schickeria* is far from speaking out on all matters concerning the group or Bayern. At the same time, it is very difficult to contact the members of the group because they prefer to remain anonymous for fear of sanctions from the police authorities.

A possible interview with one of the group members could take the discussion in this area to the next level, as it could outline the motivation of the group members, and especially the hierarchy of the group. The ultras movements today are between the subcultures whose inner functioning is not fully revealed. By being open, these groups would achieve greater transparency. However, many members of these groups consider anonymity to be their core value and would find it difficult to give it up.

Použité prameny a literatura

Prameny

FC Bayern München. „Nach dem Round Table des FC Bayern – Fragenkatalog mit Antworten“. Naposledy aktualizováno 11. října 2022. <https://fcbayern.com/de/news/2022/10/round-table-des-fc-bayern---fragenkatalog-mit-antworten> (staženo 22. dubna 2023).

Schickeria München. „1. Antirassistisches Einladungsturnier der Schickeria“. https://schickeria-muenchen.org/pico/blog/070_News (staženo 29. března 2023).

Schickeria München. „Fanrat-Informationen zur Planung der neuen ‘Südkurve‘“. https://schickeria-muenchen.org/pico/blog/045_News (staženo 14. března 2022).

Schickeria München. „Mitteilung Schickeria München: Bayern - Gladbach“. https://schickeria-muenchen.org/pico/blog/058_News (staženo 14. března 2022).

Schickeria München. „Offener Brief an die Fanclubs“. https://schickeria-muenchen.org/pico/blog/250_News (staženo 28. března 2023).

Schickeria München. „Offener Brief an Uli Hoeneß“. https://schickeria-muenchen.org/pico/blog/100_News (staženo 18. března 2022).

Schickeria München. „Stell‘ dir vor der FC Bayern spielt und keiner geht hin“. https://schickeria-muenchen.org/pico/blog/122_News (staženo 12. dubna 2023).

Schickeria München. „Stellungnahme zum möglichen Verkauf von Vereinsanteilen an die Audi AG“. https://schickeria-muenchen.org/pico/blog/137_News (staženo 16. března 2023).

Schickeria München. „Vorstand trifft Fanvertreter“. https://schickeria-muenchen.org/pico/blog/048_News (staženo 14. března 2022).

Schickeria München. „Wer wir sind“. https://schickeria-muenchen.org/pico/infos/ueber_uns/wer_wir_sind (staženo 28. listopadu 2021).

Südkurve München. „20 Jahre Schickeria“. <https://suedkurve-muenchen.org/category/schickeria-munchen/> (staženo 28. března 2023).

Südkurve München. „500% price increase? Fuck you! Erklärung zu den Eintrittspreisen für das Spiel Viktoria Pilsen – FC Bayern.“ <https://suedkurve-muenchen.org/erklaerung-zu-den->

eintrittspreisen-pilsen-fc-bayern/#more-10709 (staženo 3. dubna 2023).

Südkurve München. „Bundesweite Proteste vom 30.11. bis 3.12.“. <https://suedkurve-muenchen.org/bundesweite-proteste-vom-30-11-bis-3-12/> (staženo 17. dubna 2023).

Südkurve München. „Für Fangerechte Anstosszeiten – Gegen Montagsspiele“. <https://suedkurve-muenchen.org/2698/> (staženo 17. dubna 2023).

Südkurve München. „Protest-Spieltag gegen den DFB beim Augsburg-Spiel“. <https://suedkurve-muenchen.org/protest-spieltag-gegen-den-dfb-beim-augsburg-spiel/> (staženo 17. dubna 2023).

Südkurve München. „Spieltagsinfos Anderlecht“. <https://suedkurve-muenchen.org/page/16/> (staženo 14. dubna 2023).

Südkurve München. „Ticketpreise: Diskussionsaufruf an die Fussballfans in Europa“. <https://suedkurve-muenchen.org/2487/> (staženo 13. dubna 2023).

YouTube. „Die Jahreshauptversammlung des FC Bayern München - ReLIVE“. Naposledy upravené 25. listopadu 2021. https://www.youtube.com/watch?v=P_D39DT0IXg&t=12255s (staženo 23. března 2023).

Literatura

„[EF52] Interview mit Simon von der Schickeria Teil 1“. *Erfolgsfans*, 2. listopadu 2013, <https://erfolgsfans.com/2013/11/02/ef52-interview-mit-simon-von-der-schickeria-teil-1/> (staženo 28. března 2023).

Ahfeldt, Gabriel M., Wolfgang Maennig a Hanno Scholz. „Erwartete externe Effekte und Wahlverhalten: Das Beispiel der Münchner Allianz-Arena“. *Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik* 230, č. 1 (2010): 2-26, <https://doi.org/10.1515/JBNST-2010-0102> (staženo 13. března 2022).

Allianz Arena. „General information“. <https://allianz-arena.com/en/arena/facts/general-information> (staženo 13. března 2022).

Allianz Arena. „The history of the Allianz Arena“. <https://allianz-arena.com/en/arena/facts/history/the-history-of-the-allianz-arena> (staženo 15. března 2022).

Althoff, Jörg a Walter M. Straten. „Bayern hofft auf Audi-Millionen“. *Bild*, 18. září 2009, <https://www.bild.de/sport/fussball/kauft-sich-mit-100-millionen-bei-bayern-muenchen-ein-9795588.bild.html> (staženo 16. března 2023).

Ashelm, Michael. „Qatar Airways löst Lufthansa beim FC Bayern ab“. *Frankfurter Allgemeine*, 20. února 2018, <https://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/unternehmen/qatar-airways-loest-lufthansa-beim-fc-bayern-ab-15457658.html?profillogin> (staženo 20. března 2023).

Baena, Veronica. „Global marketing strategy in professional sports. Lessons from FC Bayern Munich“. *Soccer & Society* 20, č. 4 (2019): 660-674, <https://doi.org/10.1080/14660970.2017.1379399> (staženo 20. ledna 2022).

„Bayern-Fans spotten mit Choreografie über Montagsspiele“. *Tageszeitung*, 2. dubna 2016, <https://www.tz.de/sport/fc-bayern/fc-bayern-eintracht-frankfurt-fans-spotten-choreografie-ueber-montagsspiele-zr-6274019.html> (staženo 17. dubna 2023).

„Bayern Munich fans stage protest against £64 Arsenal tickets“. *The Guardian*, 21. října 2015, <https://www.theguardian.com/football/2015/oct/20/bayern-munich-fans-arsenal-protest> (staženo 13. dubna 2023).

Bonke, Manuel. „Politische Lage in Katar: Das sagt Rummenigge der tz“. *Tageszeitung*, 1. ledna 2018, <https://www.tz.de/sport/fc-bayern/menschenrechtsverletzungen-in-katar-sagt-karl-heinz-rummenigge-zr-9490824.html> (staženo 17. března 2023).

Bonke, Manuel a Philipp Kessler. „Wir hatten eine unruhige Nacht“: Bayern-Präsident Hainer im Interview über die eskalierte Versammlung“. *Tageszeitung*, 26. listopadu 2021, <https://www.tz.de/sport/fc-bayern/fc-bayern-muenchen-praesident-herbert-hainer-interview-jahreshauptversammlung-eskalation-katar-91142061.html> (staženo 22. dubna 2023).

„Bundesliga Monday games to be discontinued“. *Deutsche Welle*, 21. listopadu 2018, <https://www.dw.com/en/bundesliga-monday-games-to-be-discontinued-as-fan-protests-persist/a-46390559> (staženo 17. dubna 2023).

Carp, Sam. „Bayern Munich see 2019/20 revenue fall €50 million due to Covid“. *Sports Pro Media*, 21. prosince 2020, <https://www.sportspromedia.com/news/bayern-munich-finances-2019-20-revenue-profit-covid/> (staženo 18. února 2022).

„Der FC Bayern wir die Kritik nicht los“. *Frankfurter Allgemeine*, 2. ledna 2020, <https://www.faz.net/aktuell/sport/fussball/bundesliga/kritik-an-fc-bayern-muenchen-wegen-trainingslager-in-qatar-16560951.html> (staženo 22. března 2023).

Deutsche Fußball Liga. „About“. <https://www.dfl.de/en/about/> (staženo 11. dubna 2023).

„Drei Bankrotterklärungen zum Preis von einer“. *allesaussersport*, 20. listopadu 2007, <https://www.allesaussersport.de/archiv/2007/11/20/drei-bankrotterklarungen-zum-preis-von-einer/> (staženo 15. března 2022).

Dunbar, Ross. „Bayern criticized for Doha deal“. *Deutsche Welle*, 27. ledna 2016, <https://www.dw.com/en/bayern-munich-under-scrutiny-after-agreeing-sponsorship-deal-with-doha-airport/a-19008305> (staženo 16. března 2023).

Encyclopædia Britannica. „Bayern Munich“. Naposledy upravené 17. března 2023. <https://www.britannica.com/topic/Bayern-Munich> (staženo 23. března 2023).

Faszination Fankurve. „20 Jahre Schickeria München: Choreografie & Zaunfahnen-Comeback“. <https://www.faszination-fankurve.de/news/48366/20-jahre-schickeria-muenchen-choreografie-zaunfahnen-comeback> (staženo 28. března 2023).

FC Bayern München. „Audi AG steigt beim FC Bayern ein“. <https://fcbayern.com/de/news/2009/11/audi-ag-steigt-beim-fc-bayern-ein> (staženo 16. března 2023).

FC Bayern München. „Bayern fans receive Julius Hirsch Award“. <https://fcbayern.com/en/news/2014/10/bayern-fans-awarded-julius-hirsch-prize-2014> (staženo 29. března 2023)

FC Bayern München. „FC Bayern mit neuem Airline-Partner“. <https://fcbayern.com/de/news/2018/02/presseerklarung-fc-bayern-mit-neuem-airline-partner> (staženo 20. března 2023).

FC Bayern München. „Hard times and reconstruction“. <https://fcbayern.com/en/club/history/mile-stones/1933-to-1965-hard-times-and-reconstruction> (staženo 15. února 2022).

FC Bayern München. „Partner“. <https://fcbayern.com/de/club/partner> (staženo 16. března 2023).

FC Bayern München. „President Herbert Hainer“. <https://fcbayern.com/en/club/fcb-club/herbert-hainer> (staženo 22. února 2022).

FC Bayern München. „Redemption“. <https://fcbayern.com/en/club/history/mile-stones/2000-to-2001-redemption> (staženo 18. února 2022).

FC Bayern München. „Success from the start“. <https://fcbayern.com/en/club/history/mile-stones/1900-to-1932-success-from-the-start> (staženo 15. února 2022).

FC Bayern München. „The golden years“. <https://fcbayern.com/en/club/history/mile-stones/1966-to-1979-golden-years> (staženo 18. února 2022).

FC Bayern München. „Tickets“. <https://fcbayern.com/de/tickets> (staženo 12. dubna 2023).

„FC Bayern: Tumulte und Katar-Ärger – JHV endet mit Eklat“. *Sportschau*, 26. listopadu 2021, <https://www.sportschau.de/fussball/bundesliga/bayern-umsatz-jhv-100.html> (staženo 23. března 2023).

„FCB Mitglied reagiert auf Hoeneß“. *Sport1*, 30. Srpna 2019, <https://www.sport1.de/news/fussball/bundesliga/2018/12/jahreshauptversammlung-bayern-fan-johannes-bachmayr-reagiert-auf-aussagen-von-uli-hoeness> (staženo 20. března 2023).

Felix Tamsut (@ftamsut). „Bayern Munich’s most well-known ultra group, Schickeria, has been under criticism due to their protest Against Dietmar Hopp & collective punishments“. Twitter, 3. března 2020, <https://twitter.com/ftamsut/status/1234828520385368064> (staženo 2. prosince 2021).

Forbes. „The Business of Soccer“. Naposledy upravené v květnu 2022. <https://www.forbes.com/teams/bayern-munich/?sh=f8da260a32bf> (staženo 27. února 2023).

Ford, Matt. „Bayern Munich defer Qatar decision, but fault lines remain“. *Deutsche Welle*, 16. října 2022, <https://www.dw.com/en/bayern-munich-defer-qatar-decision-but-fault-lines-remain/a-63418536> (staženo 22. dubna 2023).

Ford, Matt. „Bayern players refuse to play as protests escalate?“. *Deutsche Welle*, 29. února 2020, <https://www.dw.com/en/bundesliga-bayern-munich-and-hoffenheim-players-refuse-to-play-as-fan-protests-escalate/a-52591558> (staženo 12. dubna 2023).

Ford, Matt. „German fan protests: What is the Bundesliga’s investor plan?“- *Deutsche Welle*, 9. dubna 2023, <https://www.dw.com/en/german-fan-protests-what-is-the-bundesligas-investor-plan/a-65267758> (staženo 18. dubna 2023).

Franzke, Rainer. „TV-Gelder: FC Bayern streicht 105,4 Millionen Euro ein“. *kicker*, 29. listopadu 2020, <https://www.kicker.de/tv-gelder-fc-bayern-streicht-105-4-millionen-euro-ein-790923/artikel> (staženo 18. února 2022).

Frieling, Alex. „Hoeneß bestätigt: Bayern verhandelt mit Qatar Airways über eine Vertragsverlängerung“. *FCB Inside*, 7. března 2023, <https://fcbinside.de/2023/03/07/hoeness-bestaetigt-bayern-verhandelt-mit-qatar-airways-ueber-eine-vertragsverlaengerung/> (staženo 22. dubna 2023).

Hahn, Anne a Frank Willmann. *Mittendrin. Fußballfans in Deutschland*. Bonn: Bundeszentrale für politische Bildung, 2018.

Hladíková, Kamila. „Olympiáda v Pekingu: Svátek sportu nebo „sportswashing“?“. *Sinopsis*, 25. ledna 2022, <https://sinopsis.cz/olympiada-v-pekingu-svatek-sportu-nebo-sportswashing/> (staženo 22. března 2023).

Holzner, Georg. „Pfiffe, Buhrufe, abgeschmetterte Anträge – und „Hainer raus“ – Rufe“. *kicker*, 26. listopadu 2021, <https://www.kicker.de/pfiffe-buhrufe-abgeschmetterte-antraege-und-hainer-raus-rufe-880310/artikel> (staženo 22. března 2023).

Honigstein, Raphael. „Why Bayern fans are holding the club to account over sponsorship deal with Qatar“. *The Athletic*, 12. listopadu 2021, <https://theathletic.com/2942520/2021/11/12/bayern-fans-holding-club-account-over-sponsorship-deal-qatar/> (staženo 22. března 2023).

Jackson, Jamie. „How the Bundesliga puts the Premier League to shame“. *The Guardian*, 11. dubna 2010, <https://www.theguardian.com/football/blog/2010/apr/11/bundesliga-premier-league> (staženo 12. dubna 2023).

„Karl-Heinz Rummenigge steps down as Bayern Munich CEO as Oliver Kahn takes over“. *Bundesliga*. <https://www.bundesliga.com/en/bundesliga/news/karl-heinz-rummenigge-steps-down-as-bayern-munich-ceo-oliver-kahn-takes-over-16113> (staženo 22. února 2022).

Kaynak, Erdener, Gulberk Gultekin Salman a Ekrem Tatoglu. „An integrative framework linking brand associations and brand loyalty in professional sports“. *Journal of Brand Management* 15, č. 5 (2008): 336-357, <https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1057/palgrave.bm.2550117> (staženo 28. února 2023).

Knobloch, Andreas. „Bitterböse Kritik an Hoeneß und Rummenigge: Bayern-Fans halten kreatives Banner hoch“. *Tageszeitung*, 29. ledna 2019, <https://www.tz.de/sport/fc-bayern/fc-bayern-muenchen-auf-tribuene-bitterboese-fan-kritik-an-hoeness-und-rummenigge-mit-banner-zr-11543193.html> (staženo 22. března 2023).

Koenigstorfer, Joerg. „FAN Loyalty in Sport“. In *Contemporary Issues in Sport Management: A Critical Introduction*, ed. Terri Byers. Londýn: SAGE Publications, 2016, 417-430.

Köhn, Rüdiger. „Die Fußball-Karawane“. *Frankfurter Allgemeine*, 20. září 2017, <https://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/fussball-fans-fahren-zehntausende-kilometer-zu-auswaertsspielen-15206144.html> (staženo 17. dubna 2023).

Kurt-Landauer-Stiftung. „Über uns“. <https://www.kurt-landauer-stiftung.de/%C3%BCber-uns> (staženo 20. dubna 2023).

Lackner, Bernard. „Schickeria: Das ist die mächtigste Ultra-Gruppierung des FC Bayern“. *Abendzeitung München*, 3. března 2020, <https://www.abendzeitung-muenchen.de/sport/fcbayern/schickeria-das-ist-die-maechtigste-ultra-gruppierung-des-fc-bayern-art-488924> (staženo 28. listopadu 2021).

Langer, Marko. „Bayern’s nine titles: The moral of the story“. *Deutsche Welle*, 11. května 2021, <https://www.dw.com/en/bayerns-nine-titles-the-moral-of-the-story/a-57498084> (staženo 15. února 2022).

Leischwitz, Christoph. „Neue Frontlinie zwischen Kurve und Klub“. *Süddeutsche Zeitung*, 2. března 2020, <https://www.sueddeutsche.de/sport/fc-bayern-schickeria-1.4826610> (staženo 4. dubna 2023).

Loewen, Christian a Pamela Wicker. „Travelling to Bundesliga matches: the carbon footprint of football fans“. *Journal of Sport & Tourism* 25, č. 3 (2021): 253-272, <https://doi.org/10.1080/14775085.2021.1932562> (staženo 25. března 2023).

Matern, Stefan., „Kritik wegen Katar: Jetzt äußert sich der FC Bayern“. *Tageszeitung*, 6. června 2017, <https://www.tz.de/sport/fc-bayern/fc-bayern-statement-zu-katar-vertrag-und-kontakt-zu-bundesregierung-zr-8382255.html> (staženo 16. března 2022).

Matt Ford (@matt_4d). „Bayern Munich boycotting the opening twelve minutes away at Viktoria Plzen in protest at €70 tickets“. Twitter, 12. října 2022, https://twitter.com/matt_4d/status/1580275959348924418?lang=cs (staženo 3. dubna 2023).

Merkel, Udo. „Football fans and clubs in Germany: conflicts, crisis and compromises“. *Soccer & Society* 13, č. 3 (2012): 359-376, <https://doi.org/10.1080/14660970.2012.655505> (staženo 26. února 2023).

Oliver, Richard L. *Satisfaction: A Behavioral Perspective on the Consumer*. New York: Routledge, 2015.

Osterkamp, Jana a Martin Schulze Wessel. *Exploring Loyalty*. Mnichov: Collegium Carolinum, 2017.

„Released From Prison, Former Bayern Munich President Is Re-elected“. *New York Times*, 25. listopadu 2016, <https://www.nytimes.com/2016/11/25/sports/soccer/uli-hoeness-bayern-munich-president-elected.html> (staženo 18. února 2022).

„Rummenigge verteidigt Bayern-Partnerschaft mit Katar“. *Zeit*, 21. března 2021, <https://www.zeit.de/news/2021-03/21/rummenigge-verteidigt-bayern-partnerschaft-mit-katar> (staženo 22. března 2023).

„Rundumschlag: Fans des FC Bayern protestieren weiter“. *Abendzeitung*, 8. března 2020, <https://www.abendzeitung-muenchen.de/sport/fcbayern/rundumschlag-fans-des-fc-bayern-protestieren-weiter-art-489349> (staženo 22. března 2023).

Rützel, Anja. „Der Meister des FC Bayern“. *Spiegel*, 15. října 2014, <https://www.spiegel.de/kultur/tv/kurt-landauer-ex-praesident-und-ikone-des-fc-bayern-a-997065.html> (staženo 29. března 2023).

Schatz, Robert T., Ervin Staub a Howard Lavine. „On the Varieties of National Attachment: Blind Versus Conservative Patriotism“. *Political Psychology* 20, č.1 (1999): 151-174, <https://www.jstor.org/stable/3792008> (staženo 26. února 2023).

Schätzle, Jakob. „Die sturen Männer aus dem Café Gisela“. *Süddeutsche Zeitung*, 27. února 2020, <https://www.sueddeutsche.de/sport/fc-bayern-gruendung-1900-1.4821952> (staženo 18. února 2022).

Scheler, Fabian. „„Das Erbe des FC Bayern ist eine weltoffene Gesellschaft““. *Zeit*, 5. ledna 2018, <https://www.zeit.de/sport/2018-01/kurt-landauer-stiftung-ultras-fc-bayern-muenchen-gruendung> (staženo 28. března 2023).

Statista. „Bayern Munich revenue 2008-2022, by stream“. Naposledy upravené 31. ledna 2023. <https://www.statista.com/statistics/250856/revenue-of-bayern-munich-by-stream/> (staženo 11. dubna 2023).

Statista. „Bundesliga championships won in the first Bundesliga in Germany 1963-2021/22“. Naposledy upravené 20. října 2022. <https://www.statista.com/statistics/591112/bundesliga-championships-of-german-football-clubs/> (staženo 23. března 2023).

Staub, Ervin. *The Psychology of Good and Evil: Why Children, Adults, and Groups Help and Harm Others*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.

Stoklas, Ron. „Club Nr. 12 und Schickeria gewinnen Preis für Kurt-Landauer-Choreo“. *Abendzeitung*, 28. července 2014, <https://www.abendzeitung-muenchen.de/sport/fcbayern/club-nr-12-und-schickeria-gewinnen-preis-fuer-kurt-landauer-choreo-art-245808> (staženo 29. března 2023).

Tamsut, Felix. „In Germany, politics and football are inseparable“. *Tortoise Media*, 24. září 2021, <https://www.tortoisemedia.com/2021/09/24/in-germany-politics-and-football-are-inseparable/> (staženo 23. února 2022).

Torben Hoffmann (@Sky_Torben). „Statement der Fans aus der Südkurve“. Twitter, 21. ledna 2018, <https://1url.cz/crPrI> (staženo 17. března 2023).

UEFA. „Most titles“. <https://www.uefa.com/uefachampionsleague/history/winners/> (staženo 14. února 2022).

UEFA. „UEFA caps ticket prices for away fans“. Naposledy upraveno 30. srpna 2019. <https://www.uefa.com/insideuefa/news/0254-0f8e6ed19f11-4944db34b548-1000--uefa-caps-ticket-prices-for-away-fans/> (staženo 12. dubna 2023).

Wakefield, Kirk a Hugh Sloan. „The Effects of Team Loyalty and Selected Stadium Factors on Spectator Attendance“. *Journal of Sport Management* 9, č. 2 (1995): 153-172, <https://doi.org/10.1123/jsm.9.2.153> (staženo 9. března 2023).

Waller, Michael a Andrew Linklater. *Political Loyalty and the Nation-State*. Londýn: Routledge, 2003.

Walker, Tamsin. „Profitable Partnership“. *Deutsche Welle*, 27. listopadu 2009, <https://www.dw.com/en/audi-scores-a-stake-in-bayern-munich/a-4939852> (staženo 16. března 2023).

Winkler, Pierre. „Kritik an Neymar-Deal passt nicht zu Katar-Werbung“. *Focus*, 16. srpna 2017, https://www.focus.de/sport/fussball/doppelmoral-des-fc-bayern-muenchen-kritik-an-neymar-deal-passt-nicht-zu-katar-werbung_id_7478426.html (staženo 17. března 2023).

Wötzel, Patrick. „Gewalt unter Fussballfans: Schläger kommen mit Bewährungsstrafen davon“. *Mitteldeutsche Zeitung*, 31. ledna 2008, <https://www.mz.de/varia/gewalt-unter-fussballfans-schlaeger-kommen-mit-bewahrungsstrafen-davon-2352236> (staženo 15. března 2022).

YouTube. „Brandrede! Fan des FC Bayern attackiert Uli Hoeneß“. Naposledy upravené 1. prosince 2018, <https://www.youtube.com/watch?v=sJuVpXz4Yls> (staženo 20. března 2023).

YouTube. „FC Bayern - Borussia Mönchengladbach 3:0 (05.08.2005)“. Naposledy upravené 21. dubna 2011. <https://www.youtube.com/watch?v=BVR-6XPbaD4> (staženo 14. března 2022).

YouTube. „How the Bundesliga Became a One-Team League“. Naposledy upravené 23. dubna 2021. <https://www.youtube.com/watch?v=YB9cpKIBVKQ&t=496s> (staženo 18. února 2022).

YouTube. „The Money Saving Hacks of FC Bayern Munich“. Naposledy upravené 6. května 2021. <https://www.youtube.com/watch?v=qB5Dpm5F7tw> (staženo 18. února 2022).

YouTube. „Uli Hoeneß' Wutrede – TV BAYERN LIVE* am 23.04.2014“. Naposledy upravené 23. února 2014. <https://www.youtube.com/watch?v=OgybtUkZpHs> (staženo 15. března 2022).

YouTube. „Wegen Katar: Eskalation auf der JHV des FC Bayern München! Fans buhen und rufen „Hainer raus!““. Naposledy upravené 26. listopadu 2021. https://www.youtube.com/watch?v=_945dp90aMg&t=110s (staženo 23. března 2023).

Zimmermann, Volker, Peter Haslinger a Tomáš Nigrin. *Loyalitäten im Staatssozialismus. DDR, Tschechoslowakei, Polen*. Marburg: Herder-Institut, 2010.

Teze bakalářské práce

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
Jméno:	Jakub Adam
E-mail:	43820262@fsv.cuni.cz
Studijní obor:	Teritoriální studia
Semestr a školní rok zahájení práce:	ZS 2021/2022
Semestr a školní rok ukončení práce:	LS 2022/2023
Vedoucí bakalářského semináře:	PhDr. Ondřej Matějka, Ph.D.
Vedoucí práce:	Mgr. Anežka Brožová, BA
Název práce:	<i>Schickeria</i> . Koncept kritické loajality na příkladu levicové skupiny fanoušků Bayernu Mnichov
Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):	Tato bakalářská práce se zabývá fanouškovskou skupinou <i>Schickeria</i> , která podporuje tým FC Bayern Mnichov. Uskupení je součástí <i>Sudküurve</i> , která sdružuje aktivní podporovatele bavorského velkoklubu. <i>Schickeria</i> bojuje proti komercializaci, globalizaci či rasismu a vyznačuje se levicovými názory. S vedením Bayernu se proto často ocitá v různých sporech, kritická je např. ke sponzorům klubu v podobě katarských státních společností. V roce 2021 se spory vyostřily na klubové valné hromadě, kde bylo vedení vystaveno pískotu a bučení fanoušků. Práce se snaží popsat strategie podpory pro fotbalový klub Bayern Mnichov od fanouškovské skupiny <i>Schickeria</i> , při zaměření se na odlišnou hodnotovou a politickou orientaci klubu. Přístup příznivců je aplikován na koncept kritické loajality.
Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):	Původní projekt bakalářské práce v zimním semestru se týkal jiného tématu ze stejného teritoria. V prosinci 2021 byl vypracován nový projekt, který už se vázal na <i>Schickerii</i> . V následné tezi došlo ke konkrétnějšímu vymezení a definici výzkumné otázky. Zároveň bylo zkonkretizováno časové vymezení – původní bakalářský projekt nepočítal s krátkým shrnutím vývoje skupiny <i>Schickeria</i> . Proto bylo v tezi uvedeno, že se práce bude zabývat obdobím od roku 2002 (rok založení skupiny) do současnosti. Časové vymezení už se do odevzdání práce nezměnilo. Další změny se týkaly především práce se zdroji, protože jsem nakonec neměl přístup ke skupinou vydávanému časopisu. Mnohem více jsem se tak orientoval na vyjádření skupiny na internetu.
Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):	Úvod 1. Koncept loajality a kritické loajality 2. Představení aktérů – <i>Schickeria</i> a Bayern Mnichov 3. Přesun Bayernu Mnichov do Allianz Areny 4. <i>Schickeria</i> vs. sponzoři Bayernu Mnichov 4.1 Audi; 4.2 Mezinárodní letiště v Dauhá a Qatar Airways 5. <i>Schickeria</i> a zápasové dny Závěr

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

„[EF52] Interview mit Simon von der Schickeria Teil 1“. *Erfolgfans*, 2. listopadu 2013, <https://erfolgfans.com/2013/11/02/ef52-interview-mit-simon-von-der-schickeria-teil-1/> (staženo 28. března 2023).

Baena, Veronica. „Global marketing strategy in professional sports. Lessons from FC Bayern Munich“. *Soccer & Society* 20, č. 4 (2019): 660-674, <https://doi.org/10.1080/14660970.2017.1379399> (staženo 20. ledna 2022).

FC Bayern München. „FC Bayern mit neuem Airline-Partner“. <https://fcbayern.com/de/news/2018/02/presseerklarung-fc-bayern-mit-neuem-airline-partner> (staženo 20. března 2023).

Honigstein, Raphael. „Why Bayern fans are holding the club to account over sponsorship deal with Qatar“. *The Athletic*, 12. listopadu 2021, <https://theathletic.com/2942520/2021/11/12/bayern-fans-holding-club-account-over-sponsorship-deal-qatar/> (staženo 22. března 2023).

Koenigstorfer, Joerg. „FAN Loyalty in Sport“. In *Contemporary Issues in Sport Management: A Critical Introduction*, ed. Terri Byers. Londýn: SAGE Publications, 2016, 417-430.

Merkel, Udo. „Football fans and clubs in Germany: conflicts, crisis and compromises“. *Soccer & Society* 13, č. 3 (2012): 359-376, <https://doi.org/10.1080/14660970.2012.655505> (staženo 26. února 2023).

Osterkamp, Jana a Martin Schulze Wessel. *Exploring Loyalty*. Mnichov: Collegium Carolinum, 2017.

Schickeria München. „Wer wir sind“. https://schickeria-muenchen.org/pico/infos/ueber_uns/wer_wir_sind (staženo 28. listopadu 2021).

Staub, Ervin. *The Psychology of Good and Evil: Why Children, Adults, and Groups Help and Harm Others*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003).

Südkurve München. „20 Jahre Schickeria“. <https://suedkurve-muenchen.org/category/schickeria-muenchen/> (staženo 28. března 2023).

YouTube. „Die Jahreshauptversammlung des FC Bayern München - ReLIVE“. Naposledy upravené 25. listopadu 2021. https://www.youtube.com/watch?v=P_D39DT0IXg&t=12255s (staženo 23. března 2023).

Podpis studenta a datum

Jakub Adam, 29. 4. 2023

Schváleno:	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		